ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5037 ՕԳՈՍՏՈՍ 29/11 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1902 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 8 ՋԷՄԱԶԻ ԻՒԼ ԱԽԸՐ 1320 ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5037

درعلیه‌ده غلطه‌ده ❊ آره‌ولك ❊ غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փօսթայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կըվերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Պօէր զօրավարներուն Եւրոպա եւ Անգլիա ուղեւորութիւնը ու Հոլանտայի Երրեակ Զինակցութեան միացման ենթադրութիւնը շատ նիւթ մատակարարեցին վերջերս միջազգային մամուլին, որ կըրցածին չափ ճոխացուց, ընդլայնեց զանոնք եւ մեծարեց ընթերցող հասարակութեան: Մինչեւ անգամ անգլիատեաց թերթերը սկսան յոյս մը նշմարել պօէր զօրավարներու ճամբորդութեան մէջ Անգլիոյ դէմ յարուցանելիք դժուարութիւններու, իբր թէ անոնք նոր ընդդիմութիւն մը կազմակերպելու կ'աշխատին: Մինչդեռ այդ ամէնը պարապ խօսքեր են եւ Պօթայի, Տըլարիի ու Տէվէթի բոլոր յարաբերութիւնները Անգլիոյ հետ ուրիշ գոյն չունին բնաւ, բայց եթէ վեհապետի եւ հպատակի միջեւ տիրող յարաբերութեան գոյնը: Անկէ անդին՝ պօէր զօրավարները կրնան մինչեւ իսկ աշխարհի շրջանը ընել, եթէ իրենց հաճոյ կը թուի, հանգանակութիւն ընելու, ատենախօսելու, կամ գիրք ու պատմութիւն հրատարակելու համար պատերազմին ծագմանը կամ իրենց հանրապետութեանց անկմանը վրայ. ատոնք ամէնը չեն կրնար փոփոխութիւն մը առաջ բերել քաղաքական ընդհանուր եւ կամ Անգլիոյ մասնաւոր կացութեանը վրայ: Մինչեւ իսկ եթէ Անգլիա յօժարի նախապէս որոշուած 3 միլիոնէն աւելի գումար մը տալ Պօէրներուն, տարբեր արդիւնք մը առաջ չի գար. զի, 1–2 միլիոն ոսկի աւելի կամ պակաս, Անգլիոյ համար նշանակութիւն չունի: Եւ այդքան բան մը ձեռք բերելու համար երեք նշանաւոր պօէր զօրավարներուն Հարաւային Ափրիկէէն մինչեւ Եւրոպա տեղափոխութեան ու երկրէ երկիր ուղեւորութեան հարկ չկար: Առ առաւելն բաւական էր համոզում գոյացնել թէ երեք միլիոն ոսկին չի բաւեր Թրանսվալի եւ Օրանժի մէջ եղած աւերումներուն գէթ այնքան մը դարման ընել, որ հնարաւոր ըլլայ բնակութիւնը վերահաստատել: Այդ պարագային իր հպատակները ըստ կարելւոյն հոգալու մարդասիրութիւնը կ'ունենար կամ կ'ունենայ Անգլիա, ինչպէս շատ պարագաներու մէջ արդէն ցոյց տուած է:

Ուրեմն պօէր զօրավարներու ուղեւորութիւնը քաղաքական ո եւ է հետեւանք ունենալու սահմանուած չէ բնաւ, եւ արդէն այդպիսի հանգամանք չունէր իսկ:

Նոյնպէս աւելորդ ենթադրութիւններէ, մտացածին մեկնութիւններէ եւ երեւակայական տեսութիւններէ կը բաղկանային բոլոր այն խօսքերը, լուրերը կամ զրոյցները որոնք կը ձգտէին ցուցնել թէ Հոլանտա պիտի միանայ Երրեակ Զինակցութեան հետ, եւ մանաւանդ պարզ բանդագուշանք էին այդ բանին իբր պատճառ ցուցուած կարծիքները թէ Անգլիոյ դէմ ինքզինքը ապահովելու համար է որ Հոլանտա Գերմանիոյ կամ որ նոյն է Երրեակին գիրկը կը նետէ զինքը: Զի քաղաքական պատմութեան փոքր ինչ ծանօթ եղող ամէն մարդ շատ աղէկ գիտէ թէ Հոլանտա ո՛չ թէ Անգլիայէն վախնալու պատճառ մը ունի, այլ ընդհակառակը իր ինքնուրոյն գոյութիւնը բուն իսկ Անգլիոյ կը պարտի եւ անոր շնորհիւ կը շարունակէ: Հետեւաբար, ի՛նչ պէտք ունի ինքզինքը Գերմանիոյ պաշտպանութեանը տակ դնել, որ իր անկախութեան կորուստը պիտի նշանակէր պարզապէս, մինչ Անգլիոյ ցարդ ցոյց տուած բարեկամութիւնը, անոր հողային ամբողջութիւնը եւ քաղաքական անկախութիւնը հաստատուն ու ամուր պահելէ ու ամէն վտանգի դէմ ապահովելէ տարբեր բնութիւն, ձգտում ու արդիւնք ունեցած չէ եւ չպիտի ունենայ: Հոլանտացիք իրենք այս ճշմարտութիւնը ամէնէն աւելի աղէկ չե՞ն գիտեր միթէ:

Իսկ թէ առարկուի որ Երկեակ Զինակցութեանը դէմ ինքզինքը ապահովելու մօք Երրեակին հետ կը միանայ Հոլանտա, նոյնչափ սխալ եւ անտեղի ենթադրութիւն մըն է: Որովհետեւ Երկեակ Զինակցութեան ո՞ր անդամի բերնին ինկած է սպառնալ Հոլանտայի, — Ռուսիո՞յ, որ այնքան հեռու է անոր թէ՛ մայր երկրէն եւ թէ՛ գաղթականութիւններէն: Խելքի տէր ո՛ եւ է անհատ այդպիսի ենթադրութիւն մտքէն չէր անցըներ: Կը մնայ ուրեմն Ֆրանսա: Բայց եթէ Ֆրանսայի ձեռքէն գար, շատոնց արդէն տիրած էր ոչ միայն Հոլանտայի, այլ եւ Պելճիքայի ու թերեւս նաեւ Տանիմարքայի ալ: Իսկ թէ ինչո՞ւ չի կրնար. պատճառը Գերմանիա կամ Երրեակ Զինակցութիւնը չէ, որուն պիտի յարի, կ'ըսեն խօլամիտ գրիչները, Հոլանտա. այլ նոյն այն Անգլիան, որուն դէմ ուղղուած պիտի ըլլայ եղեր այդ յարումը: Քաղաքականութեան անցեալ ու ներկայ, ներքին ու արտաքին դարձուածներուն որքա՛ն տգէտ ու անմուտ ըլլալու է մարդ այդպիսի ենթադրութիւն մը ընել կարենալու համար: Սակայն եւրոպական մամուլին մէջ գտնուեցան ոչ սակաւ գրիչներ որ երկար բարակ գրեցին այդպիսի պատահականութեան մը կարելիութեան ու նոյն իսկ մօտաւորութեանը վրայ:

Այդպիսիներ չկրցան գուշակել թէ որչափ որ իրաւ է թէ Հոլանտացիները ցաւեցան Անգլիացւոց դէմ՝ հարաւ–ափրիկեան պատերազմին պատճառաւ, մանաւանդ որ այնքան աղետալի հետեւանք ունեցաւ իրենց ցեղակից Պօէրներուն համար, բայց եւ այնպէս ամէնէն աղէկ իրենք իսկ գիտեն թէ իրենց բուն բարեկամ ու պաշտպանը նոյն ինքն Անգլիան է, որ երբեք չուզեր եւ չի թողուր ո՛ր եւ է տէրութեան յարձակիլ Հոլանտայի կամ անոր գաղթավայրերուն վրայ: Հետեւապէս բոլորովին քամածին ենթադրութիւն է այն տարաձայնութիւնը թէ Հոլանտա պիտի ձգէ իր չէզոք դիրքը ու միջազգային դաշնակցութեան մը պիտի կապէ իր բաղդը: Իր նախարարապետ՝ Տքթ. Քույբէրի եւրոպական քանի մը մայրաքաղաքներ այցելելէն այսպիսի մեկնութիւն մը հանել եղջերուաքաղի գոյութեան հաւատալու պէս ցնորամտութիւն է, զոր ի հանդէս բերին եւրոպական մամուլին մէջ կարգ մը այնպիսի գրիչներ, որոնք ենթադրութիւններ ընելու, իրենց երեւակայութեան ոյժ տալով յերիւրանքներ ստեղծելու եւ ամպէն հով քաշելու աւելի ընդունակութիւն ու ճարտարութիւն ունին քան թէ իրականութեան աշխարհին մէջ ստուգութեանց շուրջ յածելու ողջմտութիւնը:

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ՆԿԱՐԻՉ Վ. ՄԱԽՕԽԵԱՆ

Պ. Մախոխեան, Տրապիզոնցի երիտասարդ հայ նկարիչ, Եգիպտոսում մի քանի ժամանակ առաջ ցոյց էր տուել իր նկարները եւ լաւ աջողութիւն ունեցաւ: Բերում ենք եգիպտական լրագիրներից մի քանիսի վկայութիւնները պարոնի ընդունակութիւնների մասին:

Լը Բոսֆօր թերթը գրում է սա գնահատականը.—«Ստուդիօ տեղն է կրկնել հին առածը. «Փոթորիկէն վերջը գեղեցիկ եղանակ»: Հազիւ գոցուած նկարչութեան տարեկան սալոնը, ուր Պ. Լինտենհազի ձեռամբ ցուցադրուած էին ժամանակակից նկարիչներու եւ արուեստագիտական աշխարհի վաղուց ծանօթ գնահատելի երկերը, կարգը եկած է այժմ հայազգի յայտնի տաղանդաւոր նկարիչ Պ. Մախոխեանին, որ Բերլինէն եկած կը ստանայ արժանի գնահատութիւն, ցուցադրելով Արտիստական Ակումբին սրահին մէջ 82 նկար, գրեթէ բոլորն ալ արդիւնք զօրեղ ներշնչութեան եւ երկասիրութեան. արուեստագիտական դաստիարակութեան տարի մըն է: Օհ, երանի թէ միշտ այսպէս լինէր: Երանի թէ ամէն տարի Լինտենհազներ եւ Մախոխեաններ, նկատելով իսկ իրենց շահը, ցոյց տային Գահիրէի հասարակութեան գեղեցիկ գործեր, որոնց այնքան մեծ է հրահանգիչ ազդեցութիւնը:

«Նա ցոյց կու տայ ծովը, ընդարձակ ծովը իր բազմազան երեւոյթներով. ակնահաճոյ զգացումով նա կը ներկայացնէ մեզ ծովուն ծփալը, լայնածաւալ եւ [illegible] երկասիրութեամբ:

«Ըստ իս, քիչ էմպրէսիօնիստներ իսկապէս ըմբռնած են ծովը ինչպէս Պ. Մախոխեան. քիչերը, անոր պէս, թափանցած են խաղաղ կամ խռովայոյզ ալիքներու խորհրդաւորութիւնը եւ կարողացած են վրձինի ճարտարութեան շնորհիւ խլել ծովէն իր ամենածածուկ գաղտնիքները:

«Կարող էի եւ նոյն իսկ հարկ էր ինձ կանգ առնել իր նկարներէն շատերուն առջեւ, սակայն կը բաւականանամ մի քանի հատին յիշատակութեամբ, առանց հետեւելու անոնց արժանիքի կարգին. Նաւաբեկութեան բեկորներ — ընտիր նկար Նաւամատոյց — ամպամած օրվան մը խաղաղ եւ ամայի տեսարանը զգալի կ'ընէ ծովուն բովանդակ մելամաղձութիւնը. զգացումով լի նկար մըն է: Մրրկալից ծովը գեղեցիկ եւ հէշտալի նկար մըն է զինքը շրջապատող միւս գեղեցիկ նկարներուն մէջ: Փոկաւոր նաւակը ծովային նկարներուն մէջ ամէնէն համակրելիներէն մին է:

«Արեւամուտը Շուէտի ծովափում եւ Կոհակներ, երկու ծովային տեսարաններ, որոնց մէջ երկու տարբեր արեւմուտները յաջողուած են. երկու զօրեղ երկասիրութիւններ:

«Մրրկալառն անձրեւ, սքանչացման արժանի գործ, նոյնպէս եւ Տանիմարքայի ծովափում փոքրիկ խիստ նուրբ երկասիրութիւն:

«Մշուշը լուսնկայ մըն է. մեղմ եւ քաղցր լոյսին մը կը ցոլայ անեզր ծովուն վրա. փոքրիկ նկար մըն է, որուն մէջ երեկոյեան բանաստեղծութիւնը զգալի է իր բովանդակ ուժգնութեամբ: Ծովային տեսարան, խիստ գեղեցիկ նկար մըն է: Կանգ կ'առնեմ երկու զօրեղ էթիւդներու առջեւ. Փոթորիկէն առաջ եւ Ձկնորսներու վերադարձը, իրար կցուին զետեղուած. այս երկու նկարները աւելի լաւ երեւան կը հանեն իւրաքանչիւրը իր գեղեցիկ յատկութիւնները:

«Բոռնհոլմ կղզւոյն ապառաժները մեծ նկար մըն է, արդէն Բերլինում ցուցադրուած, խիստ գեղեցիկ, գուցէ մի քիչ մթագոյն, բայց զօրեղ: Այդտեղ ծովը սքանչելի է: Ալեկոծ ծովը — խիստ գեղեցիկ երկասիրութիւն մը:

«Հանդարտ գիշեր, որուն մէջ էֆէկտը, զգացումը եւ գիշերվան բարձր բանաստեղծութիւնը միացած են գերազանց վեհ աստիճանի մը վրա. նկար մը, որուն մէջ իր ամբողջ խանդով կը թրթռայ արուեստագէտին զօրեղ եւ ընտիր աւիւնը. բայց այս տաղանդաւոր արուեստագէտը չի բաւականանար միայն ծովը պատկերացնելով, նա կը տայ ծովուն մտատիպարը իր վսեմ ապառաժներով, որոնք կը յիշեցնեն Բէօքլինը՝ նկարիչներուն ամէնէն հզօրը, ամէնէն տարօրինակը, ամէնէն ֆանտաստիքը, ամէնէն բանաստեղծը, խլուած քիչ ժամանակէ ի վեր ոչ միայն արուեստէն, իր աստուածային արուեստէն, այլ եւ ամբողջ աշխարհի սքանչացումէն, եւ Պ. Մախոխեան լաւ է ըրած՝ ստանալ անոր ներշնչումը իր երկասիրութեանց մի քանիին մէջ:

«Մելամաղձութիւն եւ Ծովու վրա լուսոյ շող մը. երկու նկարներ որ կը տիրապետեն ամբողջ ցուցահանդէսին մէջ: Որչափ գեղեցիկ գործ է այդ Մելամաղձութիւնը, որչափ խոր է անոր մէջ տիրող զգացումը. կը խոստովանիմ որ զայն կը նախընտրեմ նոյնօրինակ բոլոր գործերէն, բայց ես համաձայն չէի լիներ դնել անոր մէջ կանացի այն փոքրիկ դէմքը, որ կը նուազեցնէ նկարին վեհութիւնը. անկեղծ խօսելով այդ դէմքը հարկաւոր չէր անդ:

«[illegible], լուսով եւ օդով ողողված նկար մը, որ շատ լաւ դուրս կը գայ ժայռերու մէջէն:

«Ձիւնը, ահա արուեստագէտը դարձեալ կ'այլազանի, նա կ'որոնէ բնութեան ուրիշ էֆէկտներ: Ահա իր ուժեղ բնաւորութիւնը, որ առանց բնափոխվելու կը հետեւի իր շրջահոլովման եւ կը վարվի ձեան հետ, ինչպէս գիւղացին բնութեան հետ, ինչպէս ծովու հետ: Նա կը ներկայացնէ ձիւնը, ճշմարիտ ձիւնը, այնպէս որ միայն անոնք, որ սովոր են տեսնել ձիւնը, կարող են գնահատել նկարին բարձր արժանիքները եւ այն մանր ու արագ դիտողութիւնները, որոնք տենդային անձկութեան րոպէի մը մէջ ըմբռնված եւ դասաւորված են միեւնոյն պարզութեամբ եւ արուեստի ու զգացումի միեւնոյն լայնութեամբ:

«Զմրան երեկոյ մը Բերլինի շուրջը, մեծ նկար մը. ցուցադրված նկարներուն մէջ կատարելագոյններէն մին է, որու մասին չեմ գտնար ոչ մի հնարաւոր քննադատութիւն. ինչ ալ որ ըսուի, նա աւելի կ'արժէ քան գովեստները:

«Կը վերջացնեմ 66 թիւ նկարով. Հայ վանք մը վերջալոյսին. անսահման կերպով հաճելի նկար մըն է ուր դրոշմված է նկարչին, արուեստագէտին, բանաստեղծին հոգին:»

Ժուռնալ տը Քէր կը գրէ.—«Ներշնչող գաղափարի առաջնորդութեամբ, որպէս արուեստագէտի ստեղծագործութիւն, ուղղակի գեղեցիկ եւ կատարեալ է Պ. Մախոխեանի երկը:

«Գահիրէի Արտիստական Ակումբին սրահին մէջ ցուցադրված իր նկարները սքանչելի են, մանաւանդ ոմանք. անոնց տպաւորութեան տակ առարկաները մեզ կը թուին ստանալ կենդանութիւն եւ երեւան կը հանեն նկարիչին մէջ բանաստեղծական ինքնուրոյնութիւն:

«Մայրը մտնող արեգական հրագոյն ճառագայթներէն ոսկեզօծեալ ապառաժներու գագաթները պատկառելի են որպէս տեսարան, հաւատարիմ որպէս բնութիւն եւ քնքոյշ որպէս իրանք. գեղեցիկ էթիւդներ են, որ կը հրապուրեն եւ կը պահեն գրաւված մի անգամ դիտողին աչքերը:

«Իսկ ինչ պէտք է խորհիլ այն՝ բազմաթիւ նկարներու մասին, որ կը ներկայացնեն արեւելեան Պրուսիայի ձիւնապատ եւ սառուցապատ դաշտերը եւ ցուրտէն ու փոթորիկէն հարուածեալ, նիհարցած ծառերու փունջերը, որոնք ձեան մէջ աստ անդ կ'երեւին կանգուն որպէս կենդանութեան միակ նշաններ հիւսիսի այս ամայի վայրերում:

«Չեն յիշեցնե՞ր արդեօք այդ երկիրներու ձմռան երկայն գիշերները: Բայց մենք որ սիրահար ենք արեգական, լուսոյ եւ ջերմութեան, որպէս կեանքի իսկական ուրախութիւն եւ ծիծաղ, մենք չէինք կարող խելօք ելէթ ոգեւորվել ձեան սպիտակ սաւանին տակ հանգստացող բնութեան այդ տեսարանին առջեւ, եթէ չլինէր նկարիչ Մախոխեանի ամբողջ տաղանդը, որ կը յափշտակէ մեր սքանչացումը իր գործին վրա, եւ այդտեղ սառոյցը արդէն անհետացած է իր տպաւորութիւնովը:

«Հայ մի փոքրիկ նկար Մագել լիճը Բերլինի մօտ որ հրաշալիք մըն է որպէս երկինք եւ ափունք: Այդպէս կը ձիւնէր երբ Նափոլէոն Ա. կը հեռանար Վիլնայէն եւ ամայի սառոյցներէն, ու անոնք միայն որ բուռն ձմրան մէջ անցած են այդ վայրերէն, կարող են գնահատել հայ արուեստագէտին վրձինի կատարեալ հաւատարմութիւնը:

«Բոռնհոլմ կղզւոյն ժայռերը նկարին մէջ ամեհի ալիքները, որ կը բաղխին ծովափի ժայռերուն դէմ, ինձ յիշեցուցին Այվազովսկիի նկարները, զոր տեսած էի Պետերբուրգ, որչափ եւ աստիճան մը աւելի գեղեցիկ լինէր ռուս արուեստագէտին ծովային տեսարաններու մէջ անհղ ալիքներու ոստոստուն գագաթները եւ զայրացած հովուն ափունքը ցոլացնող լոյսը:

«Մշուշ կոչված նկարին մէջ, սքօղեալ լուսնի ճառագայթներուն տակ ջուրին երփներանգ գոյները անասելի կերպով քնքոյշ են. ամենաթեթեւ կոհակներու ծփանքէն մինչեւ ամէնավիթխարի ալիքներուն սանձարձակ պատառումը փայլուն կերպով կ'ապացուցանեն Մախոխեանի տաղանդը: «Բոռնհոլմ կղզւոյն ժայռերը» գլուխ գործոց մըն է. ծովը ներկայացված է մութ կապոյտի հէշտալի երանգներով: Որքա՛ն հմայիչ է այդ ծովը արեւամուտի ոսկեղէն ճառագայթներով կազմած իր հեռաւոր հորիզոնով»:

Լա Պուրս Էժիփսիէն կը գրէ. — «Կը սիրե՞ք նկարչութիւնը, ճշմարիտ, անտիպ, բոլորովին ինքնուրոյն, անձնական ուղղութեան մը պատկանող նկարչութիւն մը, եկէք Արտիստական Ակումբը, ըսաւ ինձ բարեկամներէն մին թեւս մտնելով. դուք պիտի չի զղջանաք ձեր այցելութեան համար:

«Արտիստական Ակումբին հանդէսներու յատկացված սրահին մէջ ցուցադրված են հարիւրի չափ նկարներ, արդիւնք Բերլինի նկարիչ Վ. Մախոխեանի վրձինին, ներկայացնելով գիւղական, ծովային տեսարաններ, այլաբանական առարկաներ: Առաջին հայեացքին՝ ինքնուրոյնութեան տպաւորութիւն մը կը ծագի այդ զանազան մօտիվներէն. ապա կ'արթննայ ձեր մէջ հետաքրքրութիւնը, կը դրդուի չահեկանութիւնը, կը կատղի ուշադրութիւնը եւ դուք կը զգաք թէ ինչպէս մարդ մը անխօս առարկաներու տեսարանէն թափանցված՝ կարող է թարգմանել անոնց բարբառը այնքան զգայնութեամբ, որքան եւ հաւատարիմ ճշգրտութեամբ:

«Ծովը, լայնածաւալ ծովը, մերթ մթագնած, դողդոջուն, մերթ հանդարտ եւ խաղաղ կամ փրփրալից եւ եռուն կը ներկայանայ ձեզ՝ ամբողջ չարք մը նկարներու մէջ: Երիտասարդ նկարիչը հրապուրված հմայիչ ծովէն, նախընտրած է զայն ի հանդէս գալու համար երանգներու բազմազանութեամբ եւ աչքի ընկնող ճշգրտութեամբ մը:

Ապառաժներ, Հանդարտ գիշեր, Ձմեռվայ երեկոյ մը Բերլինի շուրջը, այդ երեք փայլուն նկարներուն մէջ, որոնք դասաւորված էին Բերլինի ցուցահանդէսում, ճաշակով է արտայայտված բանաստեղծական կողմը. խիստ բազմազան էֆէկտներու, ճոխ եւ հարուստ երանգներու հետ միասին ներդաշնակ եւ հաւատարիմ՝ յաջողված է գոյներու ամբողջական երեւոյթը:

«Մի քիչ աւելի վստահ ձեւեր, ահա միայն ինչ որ կարելի է խորհուրդ տալ արուեստագէտին, որուն երկը կը կրէ առհասարակ անվիճելի տաղանդի մը, իսկական ինքնուրոյնութեան մը նշանը, ճշմարիտ արուեստագէտի մը դրոշմը:

«Պ. Վ. Մախոխեան տակաւին բոլորովին երիտասարդ է, սա՛կայն հաստատապէս կարելի է գուշակել իր յաջող ապագան եւ այժմէն ողջունել անոր մէջ փառքի ծագումը:»

Մ.

ԿՐԹԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸ ՌՈԴՈՍԹՕՅԻ ՄԷՋ

Դպրոցական ամավերջի հանդէսներ գրեթէ ամէնուրեք կատարուեցան, այս ու այն վարժարանի քննութեան եւ արդիւնքին վրայ քիչ շատ խօսուեցաւ օրագրութեան մէջ: Հիմա որ ատոնք եղած լմնցած են, եւ գալիք շրջանի համար նորանոր ծրագիրներ կը խորհուին՝ ապահով ենք որ մեր գրելիքը անցեալ տարեշրջանին վնաս չպիտի տայ. թերեւս յառաջիկային համար իր կարեւորութիւնն ունենայ: Այս մխիթարական մտածումը առիթ տուաւ քանի մը տողով ուրուագծելու քաղաքիս Ս. Յովհաննեան երկսեռ վարժարանի վիճակը: Ատենէ մը ի վեր սովորութեան պէս բան մը եղած է դպրոցի վրայ չգրել, չխօսիլ կամ հասարակութիւնը անով չհետաքրքրել. անշուշտ այսչափ լռութիւն որ ինքնին անտարբերութիւն կ'ենթադրէ, գովելի չէ: Միայն անցեալները թաղականութեան փոփոխութեան առեն անցողակի յիշուած էր Պոլսական թերթի մը մէջ յիշեալ վարժարանին ալ յետադէմ ու ապարդիւն վիճակը. բայց այդ գրութիւնը լուրջ հետազօտութեան արդիւնք չէր երեւնար, որովհետեւ այդ ամուլ վիճակին իբր պատճառ մէջ բերուած էին այլ եւ այլ պարագաներ, իրարմէ այլապէս տարբեր, այնպէս որ մարդ կը շուարի կը մնայ հետեւցնելու համար թէ բուն պատասխանատուն ո՞վ է: Տեսուչը, որուն ի՛նչ կարողութեան տէր ըլլալը վերջապէս ճանչցուեցաւ: Ուսուցիչնե՞րը, որոնք իրաւ է որ վերջերս յարուցած անհարկի արարքներով շատերու հակակրութիւնը գրաւեցին, թաղականութեան փոփոխութի՞ւնը եւն.:

Ճիշդ է թէ այս շրջանն ալ ամուլ անցաւ. նախորդ երկու շրջաններն ալ, թէեւ ոչ այնչափ փայլուն, Միհրան էֆ. Անանեանի տեսչութեան տակ, հիմնականին հետ բաղդատմամբ, կրնանք ըսել թէ, արդիւնաւոր եղան: Ուսուցիչներու յարուցած խնդիրներն ալ՝ կարճատեւ բարեբաղդաբար՝ շուտով անհետացան կամ հարկ եղած լուծումն ստացան: Թաղականներու փոփոխութիւնը բնականաբար չէր կրնար իր հակազդեցութիւնն ունենալ վարժարանին վրայ, քանի որ դպրոցը նիւթապէս եւ բարոյապէս Ուսումնական Խորհուրդի անմիջական հսկողութեան տակ դրուած է, դեռ վերջերս էր որ չորս հոգինոց կազմալուծեալ Թաղ. Խորհուրդի մը առժամապէս յաջորդ որոշուեցան Ուսումնականի անդամները, թուով եօթը, ըստ երեւոյթին աւելի եռանդուն եւ տրամադիր իրենց այս նորատեսակ կրկնակ պաշտօնները վարելու. ատոնք վարժարանի կանոնաւորութեան աշխատելով՝ ծանր պարտականութիւններ ստանձնած են. ատոնց չափ ու աւելի սրտիւ դպրոցին փարած է Սրբազան Առաջնորդը, որ ջանք ու ճիգ չի խնայեր կրթութեան կենսական գործը լաւ հիմերու վրայ դնելու համար եւ որ իր ժամանակին մէկ կարեւոր մասը յատկացուցած է վարժարանական յաճախակի այցելութեանց: Բայց կը ցաւինք ըսելու որ բոլոր այս աշխատութիւնները յաջողութեամբ չեն պսակուիր. Տեսուչին թուլութիւնն ու անփութութիւնը կը չէզոքացնէ, կը ջնջէ գրեթէ ամէն հոգածութիւն: Ուսումնական Խորհուրդը չէր կրնար ո եւ է լուրջ կարգադրութիւն ընել, քանի որ ինքն ալ շրջանին մէջ պաշտօնի կոչուած ըլլալով՝ կատարուած իրո-

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (8)

ԹՕԼ-ՎԻՔԹՕՐ-ՄԱՐԿԵՐԻԹ

ՆԻՍԻ ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԸ

Բ

—Ռօզ, սիրելիս Ռօզէթ, իմ Նոնօշիկս, իմ մնիկնիկ Ռօզս, բա՛ց դուռը եւ մի սպասցներ զիս:

Կարծես փայտին հետ կը խօսէր եւ դուռը կը ծեծէր իր վրայ:

—Երկու անգամ ալ կը կրկնեմ, դուռը պիտի բանա՞ս:

Ժաք զայրացաւ այդ լռութեան առջեւ ու գոչեց.

—«Կրակ կա՛յ» պիտի պոռամ եւ ամէն ոք հոս պիտի վազէ: Օ՛ն, բաց դուռը. անմիտ բան է ըրածդ: Նոնօշիկս, ես, քու Ժաքդ եմ: Հիմա պիտի տեսնես որ դուռը պիտի խորտակեմ:

Այն ատեն չոր ու զայրագին ձայն մը լսուեցաւ.

—Գացէք ձեր սիրուհին գտէք:

—Չեմ լսեր, ի՛նչ ըսիք, պատասխանեց Ժաք, չլսել ձեւացնելով:

Նորէն լռութիւն տիրեց, բայց Ժաք միամտութիւն կեղծելով ըսաւ.

—Ուրեմն չպիտի՞ բանաս: Կը ցաւիմ ըրածիդ վրայ. Մնաս բարով: Կ'երթամ պարոններուն հետ ճաշելու: Դուն ալ զուարճացիր, վառեա՛կս:

Նորէն պատասխան չկար:

—Ճաշարանը, մասնաւոր սենեակի մէջ պիտի ճաշենք: Յետոյ պիտի երթանք Բարեկենդանը դիտելու: Մնաս բարով. վաղը կը տեսնուինք:

Ժաք ետ դառնալու վրայ էր, երբ դուռը բացուեցաւ: Այտերը վարդագոյն, աչքերը չոր ու բոցավառ, Ռօզ մետաքսէ կանանչ շրջազգեստ մը հագած, հասկրտեալ շեշտով մը գոչեց.

—Ա՛հ, Նիս բերիք զիս, ձեր սիրուհիները գտնելո՞ւ համար: Ա՛հ, ինծի հետ ամուսնացաք, որովհետեւ աղուոր դրամօժիտ մը եւ աղուոր հասակ մը ունէի՞: Հիմա՛ պիտի մեկնինք հոսկէ, կը հասկնա՞ք: Զիս Բարիզ պիտի տանիք, հօրս քովը: Չեմ կրնար աւելի երկար ատեն ապրիլ մարդու մը հետ զոր կ'արհամարհեմ: Այդ կնոջ նայած ատեննիդ՝ տեսայ որ խեցգետինի մը պէս կարմրեցաք, այր խեցգետինի մը դէմ: Աստուած իմ, որքա՛ն դժբախտ եմ տասնըհինգ օրուան ամուսնութենէ մը յետոյ... Բայց այդ կինը չոր ձողի մը կը նմանի. առնուազն քառասուն տարեկան կայ: Մազերը ի՛րն են միթէ: Ինչպէս ալ այդ մարդը փողոցին մէջ համբուրեց զայն. ես կարմրեցայ: Հիմա կը հասկնամ ձեր ապշահար ու կատաղի երեւոյթը: Երբ շուն մը ակռան հանեն, ի՛նչ կերպարանք կ'առնէ, դուք ալ ճիշդ այդ երեւոյթը ունէիք:

Լիզի ուղղուած նախատինքը լսելով Ժաք ժպտեցաւ: Նոյն իսկ խոհեմութիւնը ոտքի տակ առնելով՝ Ժաք ճշմարտութիւնը յայտնած ըլլալու համար ըսաւ.

—Կիրքը կը կուրցնէ ձեզ: Նիհար չէ անիկա:

Ռօզ գոչեց զայրագին.

—Մնաց որ դուք ինծմէ աւելի լաւ կը ճանչնաք զայն: Բայց ինչո՞ւ համար հոս կեցած էք դեռ եւ անոր ետեւէն չէք երթար:

—Մտիկ ըրէ՛ք, ըսաւ Ժաք հեղինակաւոր շեշտով մը:

Ու Ռօզի ձեռքերը բռնեց ուժով: Մանկամարդ կինը փորձեց ազատել զանոնք, թեւը զալարելով ու բռունքը ծռելով: Անկարողութեան մատնուած, Ռօզ գոչեց.

—Կը ցաւցնէ՛ք ձեռքս: Հիմա ալ բռնութեա՞ն սկսաք, բիրտ ու վայրագ մարդ:

—Մտիկ ըրէ՛, ըսաւ Ժաք, աւելի թախանձագին շեշտով:

Ժաք ի՛նչ փաստ առաջ պիտի բերէր. անիկա էր որ կը հետաքրքրէր Ֆէրմօնը, Լըվըրնէնը եւ Բրապիէն, որոնք ուրախ անձկութեամբ մը սրահին մէջ մտիկ կ'ընէին էրիկ կնկան կռիւը: Ամէն բան կը լսէին, առանց բառ մը կորսնցնելու: Ֆէրմօն շրթունքները կը խածնէր, իսկ Լըվըրնէն ու Բրապիէ ծիծաղկոտ դէմք մը առած էին: Յանկարծ, կարճ լռութենէ մը ետքը, հնչուն ապտակի մը ձայնը լսուեցաւ:

—Կամաց, բան մը չկտրի, ըսաւ Լըվըրնէն հեգնական ծիծաղով մը:

—Ա՛հ, ըրաւ Ֆէրմօն, մինչ դրան ետին իրարու կը յաջորդէին աղմկալից հեծկլտուքներ: Կարծեմ մանկամարդ կինը կերաւ ապտակը, յարեց Ֆէրմօն:

Այդ միջոցին սա բացագանչութիւնը լսուեցաւ.

—Ա՛հ, Աստուա՛ծ իմ, ցաւեցա՛ւ այտդ. ներողութի՛ւն Ժաքս: Քիչ մը ջուրով լուա եւ լավանտ դիր վրան: Բայց քու ըրածդ ալ տգեղ բան էր. ալ ես չես սիրեր այդ կինը, այնպէս չէ՞: Բայց դուն ըսիր թէ սիրած ես այդ կինը: Խոստովանէ՛ որ ըսիր այդ խօսքը: Ո՛չ, ո՛չ, կ'ապահովցնեմ որ ապտակին հետքը չպիտի մնայ... իմ բուտրայովս չիփէ երեւար... Դուն իմ տեղս եղիր եւ մի բարկանար, լսելով քիչ մը առաջ պատմածդ: Նայեցար այդ կնոջ, մի ուրանար. ես աղէկ տեսայ:

Տրտունջները կը շարունակուէին խուլ եւ բուռն շեշտով մը, որպէս զի դուրսէն չլսուէր: Ռօզի գեղեցիկ ձայնը կը թախանձէր.

—Օ՛հ, Ժաք, լաւ գիտես թէ կը սիրեմ քեզ: Եթէ չսիրէի քեզ, միթէ ապտակ կը զարնէի... ո՛հ, փոխադարձաբար, ապտակ մըն ալ դուն զարկ: Բայց նախանձէն մի մեռցներ զիս, որովհետեւ այդ կնոջ համար նախանձ կը զգամ... Խոստովանէ՛ որ նիհար է ան, սիրելիս: Խոստովանէ այդ բանը, հաճոյք պատճառելու համար ինծի: Ալ ես չպիտի հսկեմ քու վրադ: Ա՛հ, կրնաս պարծենալ թէ գլխու ցաւ մը պատճառեցիր ինծի: Քիչ մը սպասէ որ ձեռնոցներս առնեմ: Երեսիս քօղը բռնէ ու հանգոյց ըրէ, ծայրերը ներս դնելով: Շնորհակալ եմ. հիմա մեկնինք:

Պահ մը լռութիւն տիրելէ յետոյ, նորէն բացուեցաւ սրահին դուռը: Ներկաներուն նայուածքները ակամայ կերպով յառեցան Ժաքի կարմրած այտին վրայ: Այս վերջինը յոխորտ կերպարանք մը առած՝ կարծես ըսել կ'ուզէր. — «Կրնայ ըլլալ որ ձայն մը լսած ըլլաք, բայց կ'արգիլեմ ձեզ ենթադրելէ թէ ապտակի մը ձայնը եղած ըլլայ անիկա:»

Ժաք սկսաւ ներկայացնել իր հիւրերը ըսելով.

—Պարոն Բօլ Ֆէրմօն, պարոն Բրապիէ, տոքթ. Լըվըրնէն:

Պահ մը յետոյ յարեց.

—Իմ կինս:

Կոմսուհիին շնիկը, որ թիկնաթոռի մը տակ կծկտած էր, անբացատրելի կատաղութենէ մը բռնուած, Ռօզի քղանցքին ցատկեց բարձրաձայն հաչելով.

—Բրիւն, հո՛ս եկուր, ըսաւ պարոնը:

(Շարունակելի)

ղութիւններու առջեւ գտնուեցաւ, որով ստիպուեցաւ այս վիճակը քաշքշել մինչեւ շրջանին վերջը։

Թովմաս էֆ. Աճէմեան պաշտօնի սկըսած օրէն սպասուած փութկոտութիւնը չցուցուց. դէթ նոր ոգեւորութիւն մը թեթեւ կերպով զգալի չեղաւ. ու երբ օրին մէկը իր այս թերութիւնը Խորհրդարանին մէջ հլան երեսին տուին, շուարած մնաց. ասոր վրայ է որ ինքզինքը մեքենայութեանց տուաւ. ուսուցիչներու եւ ուսուցչուհիներու միջեւ գժտութեան որոմը ճարպիկօրէն սերմանելով՝ մէկը միւսին ձգեց, իրարմով զբաղեցուց, զանոնք վարկաբեկ ըրաւ. ուր որ պէտք էր բարձր բռնել, այսպէս կարծելով որ ինքը խղճի պէս միշտ երեսը պիտի կրնար մնալ, առանց հաշուելու որ օր մըն ալ իր գոյնը երեւան պիտի ելլէր մերկապարանոց, ինչպէս Սամսոնի մէջ, ուր տխուր յիշատակ մը կը պահուի դեռ անոր պաշտօնավարութեան օրերէն. զի վերջապէս ամէնուն տրուած չէ 500է աւելի աշակերտներու հետ 10–12 պաշտօնեաներ վարել ըստ պատշաճի։ Աշակերտներու մէջ ալ չկըրցաւ համակրանք շահիլ. մէկ մասին ուծացման եւ հրաժարման պատճառ եղաւ. Տեսուչի պատկառանքն ու յարգանքը չունեցաւ. մեր նպատակէն դուրս է քննադատել դաստիարակութեան մասին իր ունեցած ըմբռնումը։ Օրինակի համար թէ մանկավարժութիւնը իրեն համար գոյութիւն ունի՞ թէ ոչ, քառորդ դար առաջ գրաբարի ընծայուած կարեւորութիւնը փոփոխութիւն կրա՞ծ է երբեք։

Կազմական Կանոնագիրը կը տրամադրէ —տրամադրութիւններ որոնցմէ ո՛չ մէկին հետքը տեսանք ամբողջ շրջանին մէջ— որ տեսուչը պարտաւոր է գէթ ամիսը անգամ մը վարժարանի պաշտօնեաները ժողովքի հրաւիրել եւ խորհրդակցիլ դաստիարակչական, դպրոցավարական, դրքերու ընտրութեան, ծրագրի ընդլայնման եւն.ի վրայ, ինչ որ աղբիւրը պիտի ըլլար յառաջադիմութեան. բայց մեր տեսուչը այդ կանոնական տրամադրութեան գոյութեան վրայ իսկ գաղափար չունի. իր հրամանները վերէն, բարձրէն կը գոռայ, միահեծան տէրն եղեր է վարժարանին եւ կըռնակն ունենալով Ուսումնական Խորհուրդ մը՝ որ իր վստահութիւնը շատ անգամ չարաչար գործադրել կուտայ ի հնձուկս տեղական տարրին, ուսուցիչներուն երեսն ի վեր «իմ տեսչական հրամանս աս է, էֆէնտիմ, կ՚ըսէ, ուզողը կը հնազանդի, չընդունողը կը ներկայանայ Ուսումնական Խորհուրդին իբրեւ անհնազանդ եւ տեսուչին անսաստող...։» Մեր դիտողը՝ որ Կազմական Կանոնագրի պահանջն է արդէն, ասանկ օրական 2–3 ժամ ասնկ ու նանկ պատուելիական դասերով եւ մեծմասով ժամավաճառութիւն ընելով, տեսչութիւն ընել չըլլար, ամսական մօտաւորապէս 1000 դրուշի փոխարէն։ Ականջը խօսի Սամսոնցիներուն, որոնք Ռոտոսթոցիներէն աւելի ճարպիկ փրթան. Նախ 500 դրուշ ամսական վճարեցին, յետոյ 400ի իջեցնելով կամացուկ մը ճամբայ տուին։ Սամսոնի Արեւելքի Թղթակիցն ալ քանի մը անգամ ի դուր այս տողերուն մէջ դրեց, իր ցաւը մեղք հասկցնելու համար։

Տեսուչ ըսուածը ինքը պէտք է վարէ բարձրագոյն կարգը դրնթէ իր ամէն ճիւղերով. աս է արդի պահանջը. հմտութիւն, աշխատասիրութիւն, կորով, մեթոտ, մանկավարժութիւն, եւլն. ինչ որ կ՚ուզէք տեսնել լաւ դաստիարակի մը վրայ, այստեղ կ՚ամփոփուին. ասիկա այնչափ որոշ ու մեկին է որ բացատրութիւն չի վերցներ, քանի որ մանաւանդ օրինական ալ է. ասկէ տարբեր կարգադրութիւն մը, որպէս է աչքառու կերպով Ս. Յովհաննեանի մէջ, արդարանալի կողմ մը չունի, որչափ ալ ճարպիկ բացատրութիւններ մէջ բերուին։

Եւ պէտք է երեւակայե՛լ որ այս տեսուչը Գեղր. Ուսումն. Խորհուրդին յանձնարարածն է. Առաջնորդ Սրբազանը այդ Խորհուրդին դիմած էր, իբրեւ ամենավըստահելի մարմինոյն, որ ամէն ձեռնհասութիւն ունենալու կոչուած է։

Հմտութիւն, խղճմտութիւն եւն. չպիտի բաւէին տեսչական պաշտօնը արժանաւորապէս վարելու, եթէ անոնց ընկերացած չըլլար նուիրական կոչկոչութիւն մը, արտաքին համեստ վայելչութիւն մը, պարզուկ յարդարում մը, մաքրութիւն եւլն. որոնք այլապէս լաւ տպաւորութիւն պիտի ներգործէին թէ՛ ուսանողներու վրայ եւ թէ պաշտօնական եւ անպաշտօն անձերու վրայ. ասոնք ցուցամոլութիւն չեն, այլ պարզապէս անհրաժեշտութիւններ են։ Բոլոր ասոնք կ՚ըսենք այն հարկեցուցիչ պատշաճութեան համար, որ կը կայանայ պաշտօնէային ալ, միջավայրին ալ դիրքը պատուաբեր ընծայելուն մէջ։

Բոլոր ասոնցմէ կը հետեւցնենք որ անհրաժեշտ է բարեփոխութիւն մտցնել վարժարանի այս խեղճ ու կրակ ընթացքին մէջ. բայց հիմակուհիմա ամէն բան մէկէն ընել կարելի չէ. նախ յարմար տեսուչ մը պէտք է եւ ճիշդ ժամանակն է նոր տեսուչ մը կարգելու Ս. Յովհաննեան վարժարանին։ Պիտի առարկուի անշուշտ թէ ո՞ւր գտնելու է խղճամիտ եւ իր կոչմանը գիտակից տեսուչ մը. իրաւ է այս առարկութիւնը, բայց կարող տեսչի մը չգոյութիւնը պատճառ մը պէտք չէ ըլլայ անկարողով մը գոհանալու։ Աւելի լաւ կ՚ըլլայ բնաւ տեսուչ չգործածել եւ այս պարագային Ուսումնական Խորհուրդը կրնայ լիաբաւարար ուրիշ միջոցի մը դիմել, շատ աւելի արդիւնաւոր քան որչափ չի կարծուիր թերեւս։ Պէտք է.

1. Որոշ ժամանակներու մէջ Ուսուցչական Ժողով գումարել Ուսումնական Խորհուրդին հետ, Առաջնորդ Սրբազանին նախագահութեամբ։

2. Այդ Ժողովին մէջ ծեծել վարժարանական բարեկարգութեանց վերաբերեալ ամէն խնդիրներ. գաղափարներու փոխանակութիւններէ յետոյ յանգիլ որոշ եզրակացութեանց, որոնց ամէն ուսուցիչ պարտաւոր է հպատակելու։

3. Սրբազան Նախագահի եւ Ուսումնական Խորհուրդի կողմէ անաչառ քոնթրոլի տակ առնել վարժարանի ընթացքը. ասիկա բաւական ճահճութիւն մը չպիտի ըլլայ, քանի որ անցեալ շրջանի մէջ արդէն պաշտօնական անձերու յաճախակի այցելութեան առարկայ եղաւ վարժարանը. ուստի Ուսումնական Խորհուրդի անդամները իրենց մէջ մասնաւոր կարգադրութեամբ մը փոխն ի փոխ կրնան դալ այցելել դպրոցը անակնկալ ժամանակներու մէջ, ի վիճակի ըլլալու համար անցած դարձածին։

4. Ամիսը անգամ մը իւրաքանչիւր դասի վիճակը աչքէ անցընել, ամսական եւ աստիճանական զարգացումը տեսնելու, ստուգելու համար։

Նախակրթարանի ուսուցչական խումբին գործակցութիւնը այս ժողովին մէջ՝ անհրաժեշտ է. Ներկայանալիք շատ մը խնդիրներու մէջ կարելի պիտի ըլլայ օգտուիլ ուսուցիչներու ձեռնհասութենէն, որչափ ալ համեստ կարողութեան տէր ըլլան անոնք, զի վերջապէս իրենց արհեստն է ասիկա. գործնականն ու գործադրելին անոնք աւելի ճարպիկօրէն պիտի կրնային ճշդել քան ո եւ է ոչ–ուսուցիչ անձ, թէեւ ըլլայ ան զարգացած մէկը։

Այդ ժողովներուն մէջ, օրինակի համար, պիտի ընդլայնուէր կրթական ծրագիրը եւ միջավայրին յարմար աւելորդութիւնները յատկապէս պիտի ջնջուէին անոր մէջ, յօդուա չուկայի համար ալ պատրաստուող տղոց. ու ամէն ուսուցիչ պիտի բռնադատուէր հետեւելու այդ բարեփոխեալ ծրագրին, եւ շարունակ աչքի առջեւ ունենալու ծրագրի գործադրութեան պէտքը, մինչ փորձով գիտենք որ շատ ուսուցիչներ՝ անհոգ տնօրէնին անդոյ քոնթրոլին տակ, բնաւ ծրագրի երես տեսած չունին եւ խարխափելով կը քալեն քմածին ճամբով մը որ անկասկած անօրոյութեան կը տանի. այսպէս չեղա՞ւ անցեալ շրջանի մէջ ու ասանկ չպիտի՞ ըլլայ դարձեալ, ցորչափ տեւէ այս հետըզհետէ աննախանձելի վիճակը։

Կը յուսանք որ Գաւառական Ուսումնական Խորհուրդը արդէն իսկ տեղեակ բոլոր այս պարագաներուն եւ շնորհիւ Ասլանեանի Սրբազանի ճշմարիտ եւ անշահախնդիր ուսումնասիրութեան, լուրջ ուկատողութեան կ՚առնէ այս հարեւանցի առաջարկները, դպրոցական այս ամօլ հոսանքը դադրեցնելու եւ առաջնորդանիստ կեդրոնի մը վայել կրթական մը վերայ հաստատելու համար տեղւոյս կրթական հարցը, դերծ մնալով միանգամայն ապագայ սերունդին առջեւ պատասխանատուութեան ծանրագոյնէն։

Ռոտոսթո ԴԻՏՈՂ ՄԸ

Արտաքին Լուրեր

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Զինակցութիւններ. — Յարաբերութիւններ. — Գերմանական ու Ֆրանսական լրագիրներուն կարծիքը։

Թան կը պատասխանէ Քեօլնիշէ Ցայթունկի երկրորդ յօդուածին, ուր ըսուած է թէ Գերմանիայ եւ Իտալիոյ միջեւ դաշնադրութիւնը եւ ոչ մէկ կէտի մասին փոփոխութիւն կրած է ո՛չ էական մասին եւ ոչ ալ ձեւին մէջ եւ եթէ կայ փոփոխութիւն մը, այն ալ ո՛չ թէ Երրեակ Զինակցութիւնը կազմող տէրութեանց կամ դաշնադրութեանց մէջ փնտռելու է, այլ ընդհանուր կացութեան մէջ, որուն զարգացումը ջնջեց հակառակութիւնները եւ կամուրջներ հաստատեց անջատումներուն վրայէն։ Թան խոստովանելով այս վերջին մասին ճշմարտութիւնը, կ՚ըսէ. — «Արդարեւ Եւրոպայի Պետութեանց երկու մասի բաժանումին, որով անվստահութեամբ իրարու վրայ կը հսկէին, հետզհետէ տարբեր տրամադրութիւններ յաջորդեցին։ Ժառանգական ըլլալու երեւոյթը ունեցող հին կռիւներու հեղինակները մեռան։ Եւրոպայի քաղաքականութիւնը հիմնապէս ցամաքային ըլլալէ դադրելէն ի վեր ուրիշ խնդիրներ երեւան ելան, որոնք կամայ ու ակամայ ուրիշ համախըմբումներ առաջ բերին։ Եթէ աղէկ դիտենք, Երրեակ Զինակցութիւնը միթէ մի միայն իրեն համար գործելու հանգամանքը չունեցա՞ւ, նոյն իսկ իր նախնական ձեւին՝ այսինքն աւստրօ-գերմանական դաշնակցութեան մէջ։ Անոր հեղինակը, ամէնէն առաջ ինք ճանչցաւ համեմատական արժէքը ու սահմանները, քանի որ իր տաղբագրութեան մելանը հազիւ թէ չորցած էր, Ռուսիոյ հետ կնքեց այն համաձայնութիւնը որ իր հակապահովութիւն էր եւ որ երկար ատեն գաղտնի մնաց։ Մինչեւ այսօր, այս ու այն կէտերու մասին եղած անհամաձայնութեանց հակառակ, եւ դեռ վերջերս Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ, յարաբերութեանց թելը բնաւ չխզուեցաւ Պետերսպուրկի եւ Պէրլինի միջեւ։ Այդ մասնաւոր համաձայնութեանց օրինակը Գերմանիա տուաւ, իրաւ է որ ատոնց պարծենալու։ Անկէ ի վեր այդ համաձայնութիւնները շատցան եւ իւրաքանչիւր նոր խնդիր նոր համաձայնութիւն մը առաջ բերաւ։ Երկու մեծ դրութիւնները Երրեակ ու Երկեակ Զինակցութիւն, գոյութիւն ունին, բայց իրարու այնքան հակառակ չեն եւ ոչ ալ մեկուսացեալ։ Ատոնց քով առաջ եկան նաեւ ոչ նուազ օրինաւոր կազմակերպութիւններ որոնք կը միացնեն այդ երկու դրութիւնը կազմողներէն ոմանք։ Այդ կազմութեանց ապագային ու տեւողութեանը մասին տակաւին կարելի չէ գուշակութիւն մը ընել, բայց ատոնք գոնէ խաղաղութեան մը եւ յարաճուն վստահութեան մը առաջ բերած են՝ երբեմն իրարու թշնամի երկու բանակներուն միջեւ։ Եւրոպայի այս վիճակացոյցը ինքիրեն բաւական պերճախօս է։ Քաղաքականութիւնն է թելակամ մը, որ կը վարանի մեծ ծրագիրներու եւ յանդուգն ձեռնարկներու առջեւ, վասն զի բաւական խոհեմ է եւ չուզեր խաղի մէջ վտանգել իր ունեցածները։»

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Իտալիոյ թագաւորին Պէրլին այցելութիւնը. —Դիւանագէտի մը յայտարարութիւնները.— Իտալիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը.— Աւստրիո–Հունգարիոյ եւ Իտալիոյ յարաբերութիւնները։

Նոյէ Ֆրայէ Բրեսէ կը հրատարակէ Իտալիոյ Թագաւորին Պէրլին կատարած այցելութեանը առթիւ Պէրլինի իր թըղթակցին մէկ տեսակցութիւնը Գերմանիոյ մայրաքաղաքը գտնուող դիւանագէտի մը հետ, որ շատ հմուտ է Իտալիոյ արտաքին քաղաքականութեան եւ տէրութեանց հետ ունեցած յարաբերութիւններու։ Իտալացի այդ դիւանագէտը յայտարարեց թէ Աւստրիոյ–Հունգարիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ յարաբերութիւնները շատ մտերմական են եւ կարելի է ըսել թէ բնաւ անհամաձայնութեան կէտ մը չկայ։ Դիւանագէտը յարեց.— «Այն իրողութիւնը թէ Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը անկարելիութեան մէջ կը գտնուէր իր փափաքին համաձայն այցելութիւն տալու Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր, կարգ մը լրագիրներու առիթ ընծայեց քաղաքական եզրակացութիւններ հանել, որոնք չեն համապատասխաներ պարագաներուն։ Անշուշտ ցաւալի է որ կարելի չէ եղած լուծել Աւստրիոյ ու Իտալիոյ վեհապետներուն փոխադարձ այցելութեան խնդիրը։ Իտալացիները կը գնահատեն Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր զգացումները այդ մասին, բայց միեւնոյն ատեն կ՚ուզեն որ իրենց զգացումներն ալ արդարութեամբ գնահատուին։ Այդ խնդիրը բնաւ ազդեցութիւն չէ ըրած երկու տէրութեանց ընթացքին վրայ. եւ, ընդարեւ, քաղաքական վճռարանութեանց ալ առարկայ չէ եղած։ Փալով առեւտրական սակացոյցներուն, ատոնց համար դիւանագիտական բանակցութիւններ չեն կատարուիր։ Բնականաբար, բոլոր կառավարութիւնները փափաքող են համաձայնութեան մը յանգիլ այդ մասին, բայց դիւանագիտական բանակցութիւնները լաւ սահմանուած դրական հիմերու վրայ միայն կրնան կատարուիլ։ Աւստրիոյ–Հունգարիոյ եւ Իտալիոյ կառավարութիւնները կատարելապէս համաձայն են՝ իրենց առեւտրական շահերու շրջանակին մէջ առնելու համար կարգ մը երկիրներ։ Ասիկա բոլորովին խաղաղական մրցում մըն է Աւստրիոյ ու Իտալիոյ միջեւ տիրող անկեղծ համաձայնութեան հետեւանքով. երկու երկիրներուն լրագիրները պէտք է զգուշանան ամէնէն փոքր անհամաձայնութիւնը առաջ բերելիք առիթներէ։»

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ֆրանսայի նոր դեսպանները. — Դիւանագիտական փոփոխութիւնները.— Քանի մը ծանօթական տեղեկութիւններ. — Մոնթեպէլլօ կոմսը։

Ֆրանսայի պաշտօնաթերթը հրատարակեց դեսպանական փոփոխութիւնները։ Ատոնց ցանկը քանի մը անգամ հրատարակուեցաւ. բայց նոր դեսպաններու մասին քանի մը շահեկան տեղեկութիւններ անշուշտ անհրաժեշտ են։ Ֆրանսայի մէջ շատ քիչ կատարուած է դեսպանական այդքան կարեւոր փոփոխութիւն մը։ Նախ սկսինք Ֆրանսայի բարեկամ ու դաշնակից երկրին մայրաքաղաքէն։ Պ. Պոմբար որ Բեդերսպուրկի մէջ կը յաջորդէ Մոնթեպէլլօ կոմսին, եթէ իր նախորդին պէս մեծ ազնուականի յատկութիւններ չունի, սակայն հանդարտ, անփոթ ու նշանաւոր միտքի տէր անձ մըն է։ Նախ Թունուզի մէջ, Պ. Բոլ Գամպոնի մօտ, եւ յետոյ Մաաակաւքարի մէջ իբրեւ ֆըրանսական կառավարութեան ներկայացուցիչ, խիստ փայլուն դեր մը կատարած է։ Արտաքին գործոց նախարարութեան հիւպատոսական դիւանին տեսչութեան պաշտօնին մէջ, զոր ինը տարի վարեց, առեւտրական ու ելմտական մեծ կարողութիւն ցոյց տուած է։ Օտար երկիրներու մէջ գործ ունեցող Ֆրանսացիներուն ամէնէն թանկագին խորհրդականը եղած եւ մասնաւորաբար դեր մը կատարած է Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ հանքային արտօնութեանց եւ ուրիշ գործերու վերաբերեալ բանակցութեանց մէջ։ Պ. Պոմբար մասնաւորաբար պատրաստուած է իբրեւ աշխատակից Պ. Տէլքասէի՝ որժ տալու այն գործօն դերին զոր ապագային կրնայ ունենալ Բեդերսպուրկի ֆրանսական դեսպանը։ Տիկին Պոմպար, ծնեալ տը Պլինիէր, որուն հայրը ֆրանսական պատուիրակ էր Եգիպտոսի Հանրային Պարտքի վարչութեան մօտ, ընտիր Բարիզուհի մըն է եւ խիստ գեղանի. նաեւ արուեստագէտ է։ Թանձնակրիվ գտնուած ատեն բաւական ջրանկարներ նկարներ պատրաստած է։ Տիկին Պոմպարի շնորհալի յատկութիւնները պիտի օգնեն Պ. Պոմպարի Բեդերսպուրկի արքունիքին ըլլալիք պատիւներուն առթիւ։ Պէրլինի նոր դեսպան Պ. Պիուօ, որ Պատուոյ Լէգէոնի մեծ խաչը ունի, երբեմն վերաքննիչ ատեանի փաստաբան էր, բայց երեսուն տարեկան եղած ատեն այդ ասպարէզը թողլով վարչութեան մէջ մտաւ։ Ջանազան պաշտօնարաններու ընդհանուր քարտուղար եղաւ, գաւառի կառավարիչ կարգուեցաւ, Ակնեան ու Թոնքին դնաց իբրեւ ֆրանսական ներկայացուցիչ եւ հետզհետէ Լիզպոնի, Լա Հէյի ու Պէրնի դեսպանութեան պաշտօններուն կոչուեցաւ։ Պ. Պիուօ շատ գնահատուած է դեսպանական մարմնոյն մէջ։ 1899ին Լա Հէյի խաղաղութեան համաժողովին մասնակցեցաւ Պ. Պ. Պուրժուայի ու տ՚Էսթուռնէլի հետ։ Պ. Պիուօ յանուն ամուրի մըն է։ Ուաշինկթընի նոր դեսպան Պ. Ժիւսսրան շատ գնահատուած է ոչ միայն դիւանագիտական այլ գրական շրջանակներու մէջ ալ։ Ջանազան երկասիրութիւններ ունի, մանաւանդ Անգլիոյ գրական պատմութիւնը. թէեւ քիչ մը հիւանդոտ, սակայն շատ ճարտար է Լօն–թէնիսի մէջ։ Քոբընհակի դեսպան ըլլալէ առաջ երկար ատեն վարած է Լոնտոնի դեսպանատան խորհրդականի պաշտօնը։ Պ. Չէմպըրլէնի պէս անգլիերէն կը խօսի ու կը գրէ։ Ամուսնացած է Ամերիկուհիի մը հետ՝ Միս Ռիչարտս։ Բարիզի ամերիկեան գաղթականութեան մէջ բազմաթիւ բարեկամներ ունի։ Պ. Ժիւլ Քամպոն, որ Ուաշինկթընէն Մատրիտ փոխադրուեցաւ, գործօն վկան եղաւ այն պատերազմին որ ստուեր անեց հին Սպանիոյ գաղթային ազդեցութեան։ Բաւական աշխատեցաւ սպանիա-ամերիկեան պատերազմին ծագումը արգիլելու եւ յետոյ ալ հաշտութեան կընքման։ Պ. Ժիւլ Քամպոնի ճարտարութիւնը եւ ուղղամտութիւնը այնքան գնահատուեցաւ որ Պ. Ռուզվէլթի մօտ ամէնէն համակիր անձնաւորութիւնը եղաւ։ Մատրիտի մէջ պէտք է որ միշտ արթուն հսկէ Մարոքի վրայ, որուն համար Լորտ Սոլզպէրի կ՚ըսէր թէ այնքան չոր տեղ մըն է որ օր մը կրնայ բռնկիլ։ Պէրնի նոր դեսպան Պ. Ռէնոր նաւային սպայ մըն է. ձեւերը չոր են, իշխանական ու չափուած։ Դիւանագէտի տիպար է։ Շատ կը վայլեցնէ ոսկեթել համազգեստը զոր սակայն պիտի չկրնայ գործածել Զուիցերիոյ նման երկրի մը մէջ։ Արարողապետ Պ. Քրոզիէ որ իր կամքովը այդ պաշտօնը կը թողու, Քոբէնհակի դեսպանութեան պաշտօնը վարելու, գրեթէ ամբողջ ասպարէզը արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ անցուցած է. 1883ին Լոնտոնի եւ 1893ին Լիւքսէմպուրկի դեսպանատանց քարտուղարի պաշտօնին կոչուելով։ Նշանաւոր վալսապարող մըն է, ինչ որ պէտք է Քոբէնհակի արքունիքին մէջ, ուր ամէն մայրաքաղաքներէ աւելի երեկոյթներ կը սարքուին։ Պ. Քրոզիէ Ֆրանսայի մէջ շատ պատուանշան ունեցող անձն է. յիսունըութը պատուանշան ունի, բայց ամէնքը միասին չի գործածեր. երբ օտար հիւր մը Ֆրանսա այցելէ, անոր պատկանած երկրին պատուանշանը եւ Պատուոյ Լէգէոնի հրամանատարութեան խաչը ու Հիւանդանոցներու շքադրամը կը կախէր կուրծքին. այդ վերջին շքադրամը շահեցաւ 1870ի պատերազմին։ Պ. Քրոզիէի պիտի յաջորդէ Պ. Մոլլար որ ամէնէն սիրուն մարդն է եւ արժանաւոր յաջորդը իր հօրը, որ քառորդ դար վարեց արարողապետի պաշտօնը։

—Բեդերսպուրկի ֆրանսական նախորդ դեսպան Մոնթեպէլլօ կոմսը Նիւ-Եորք Հերըլտի թղթակիցներէն մէկին սա յայտարարութիւնը ըրաւ. — «Հրաժարական չտուի. Ֆրանսայի կառավարութիւնը հրաժարականս պահանջեց. բայց մերժեցի, վասն զի հաստատուած յարաբերութիւններու եւ տրուած խոստումներու հետեւանքով ինքզինքս պարտաւոր կը զգայի Բեդերսպուրկ մնալու։ Կ՚ուզեմ որ այդ մասին կասկածի տեղի չմնայ. եւ բացորոշապէս հասկցուի թէ ես կանչուիլ չուզեցի եւ թէ հանգչելու համար չէ որ պաշտօնս կը թողում։ Տասերկու տարի շարունակ երկրիս շահերուն աշխատելէ եւ Ֆրանքօ-ռուս դաշնակցութեան դիւանագիտական բանակցութիւնները վարելէ ետքը, պարզապէս դիս վռնտեցին։»

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Երկաթուղիի շինութիւն Անդրկովկասի մէջ.— Անգլիեւռուսական գործակալութիւն մը գիւղատնտեսութեան համար.— Հարիւրամեակ մը.— Սիպիր աքսորուածներու ընտանիքներուն վիճակը.— Ռուսիոյ համալսարանները.— Կիներու բարոյականին համար.— Գիտական արշաւախումբ մը.— Մետաղագործական գործարան։

Անդրկովկասի մէջ ձեռնարկուած է երկու երկաթուղիի գիծերու շինութեան, որոնցմէ մէկը պիտի անցնի Արաքսի աւազանէն, եւ Պարսկաստանը պիտի մօտեցնէ Ռուսիոյ, իսկ միւս գիծը պիտի անցնի Սեւ ծովի ափերուն զուգընթաց եւ Նովորոսիսկիի ճիւղը պիտի միացնէ Անդրկովկասեան երկաթուղիին հետ։ Երկու գիծերն ալ տնտես. մեծ կարեւորութիւն ունին։ Արդէն Արաքսի աւազանը ասիական Ռուսիոյ ամէնէն յաւէթի տեղերէն մէկն է։ Երեւանի, Էջմիածնի, Սուրմալուի, Շարուրի եւ Նախիջեւանի նահանգներուն մէջ վաղուց կը մշակուին բամպակ, մրգատու ծառեր, այգիներ ու զանազան բոյսեր։ Այդ կողմերը սուղ է հողը եւ երկրագործութիւնը ծաղկեալ վիճակ մը ունի համեմատաբար։ Երկաթուղին ա՛լ աւելի զարկ կու տայ երկրագործութեան, վաճառքներու դիւրին եւ արագ փոխադրութեամբ։ Պարսկաստանն ալ ոչ նուազ կ՚օգտուի երկաթուղիէն, որուն միջոցաւ իր արդիւնաբերութիւնները կ՚արտածէ եւ միւս կողմէ պէտք ունեցած ապրանքները կը ներածէ դիւրութեամբ։ Երկաթուղին կ՚ազդէ նաեւ Պարսկաստանի վրայ՝ քաղաքակրթութեան տեսակէտով անոր յարաբերութիւնները ամրապնդելով Եւրոպայի հետ, կեանքի նոր պահանջներու մասին։ Սեւ ծովու ափերուն զուգընթաց շինուած երկաթուղին Անդրկովկասը կը միացնէ եւրոպական Ռուսիոյ. արդէն ուրիշ գիծ մը հիւսիսին հետ հաղորդակցութեան մէջ դնելով՝ մեծ զարկ տուաւ Անդրկովկասի եւ հիւսիսակողմի յարաբերութեանց զարգացման։ Սեւ ծովի ափունքին շինուած գիծն ալ նոյն նպատակին կը ծառայէ։ Մէկ գիծը արեւելքէն, միւսը արեւմուտքէն, Անդրկովկասը կը մօտեցնէ եւրոպական Ռուսիոյ ու առհասարակ Եւրոպայի, առեւտրական յարաբերութեանց ու քաղաքակրթութեան մղում տալով։

—Մոսկուայի մէջ կը կազմակերպուի անգլիեւռուսական ընդարձակ գործակալութիւն մը, որուն նպատակն է դիւրացնել Ռուսիոյ գիւղատնտեսական արտադրութեանց արտածումը Անգլիա եւ անգլիական մեքենաներու ներածումը՝ Ռուսիա։

—Յառաջիկայ սեպտեմբերին կը լրանայ Ռուսիոյ ներքին գործոց, պատերազմական, ելմտական եւ արտաքին գործոց նախարարութեանց գոյութեան հարիւրամեակը։ Բեդերսպուրկի լրագիրները կ՚ըսեն թէ այդ հարիւրամեակը պիտի տօնուի այս տարուան դեկտեմբերին։

—Սիպերիա աքսորուած իրենց ամուսիններուն կամաւորապէս հետեւող կիները ու իրենց զաւակները մեծ թշուառութեան մէջ կ՚իյնան, որովհետեւ շատ դըժուար է ապրուստ հայթայթել Սիպերիոյ մէջ, գործի պակասութեան պատճառաւ։ Մէկ քանի նահանգապետներու հաղորդած տեղեկութեանց նայելով, այդ կարգի ընտանիքները սովամահ կ՚ըլլան, ամէն տեսակ զրկանքներ կրելով։ Բանտային վարչութիւնը նահանգապետներուն դիմեց, խնդրելով որ ոստիկանութեան պաշտօնեաները դատապարտուած աքսորեալներու կիներուն մատնանիշ ընեն այն զրկանքները, որոնց պիտի ենթարկուին իրենք ու իրենց տղաք, Սիպերիա երթալով։ Եթէ անկարելի ըլլայ համոզել զանոնք, գէթ յորդոր կարդան որ իրենց ուղեւորութիւնը յետաձգեն, մինչեւ որ իրենց ամուսինները իրաւունք ունենան բանտէն դուրս ապրելու։

—Ռուսիոյ համալսարաններուն մէջ հարկ եղած բարեկարգութիւնները ներմուծելու համար, կրթական նախարարութեան Խորհուրդի անդամ փրոֆէսէօր Բուրղիլովիչ Ֆրանսա, Գերմանիա, եւ Զուիցերիա գնաց, իսկ Նովորոսսիի համալսարանին լեզուաբանական ճիւղին փրոֆ. Գէրէվիցկի Անգլիա եւ Գերմանիա ուղեւորեցաւ, ուր պիտի ուսումնասիրեն կրթական նոր դրութիւնները։

—Բեդերսպուրկի կանանց Պաշտպան Ընկերութիւնը, իբր փորձ, որոշեր է թաղային քննիչներ եւ անոնց օգնականներ նշանակել, որոնց պաշտօնը պիտի ըլլայ քննութիւն կատարել այն պարագաներուն մէջ, երբ աղջիկներու եւ ամուսնացած կիներու բարոյականութեան վտանգ կը սպառնայ։ Այս նպատակով Բեդերսպուրկը բաժնուած է քաղաքամասերու, անոնցմէ իւրաքանչիւրը ունենալով իր առանձին քննիչը, որուն օգնականները պարտաւոր պիտի ըլլան շրջիլ արհեստանոցները, գործարանները, ծննդաբերութեան ապաստարանները եւայլն։ Ատոնք իրենց ձեռքը պիտի ունենան բաց հրամանագիրներ, որոնց շնորհիւ պիտի կրնան ի հարկին իշխանութեան աջակցութեան դիմել։

—Մոսկուայի Հնագիտական Ընկերութեան նախագահ կոմսուհի Ուվարովա 450 րուպլի զրկեր է այդ Ընկերութեան Կովկասեան մասնաճիւղի նախագահին, որպէսզի այդ գումարով գիտական յանձնախումբ մը կազմուի։ Այդ յանձնախումբը պաշտօն պիտի ունենայ նկարագրել Ախալքալաքի, Բորչալուի, Արտահանի եւ Արտուինի եկեղեցական–պատմական հնութիւնները։ յանձնախումբը ճամբայ ելած է արդէն։

—Ռուսական լրագիրները կը գրեն թէ գերման ծանօթ գործարանատէր Պ. Քրուբ մտադիր է Ռուսիոյ մէջ հիմնել մետաղագործական մեծ գործարան մը, նման Գերմանիոյ մէջ ունեցած ընդարձակ գործարանին։

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԻԲ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ 1902-1903

Վարժարանիս ԻԲ. տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ (1902) սեպտեմբեր 1ին։ Նորեկ աշակերտաց մուտքի քննութիւնները տեղի կ՚ունենան օգոստոս 30ին եւ 31ին, իսկ դասերը կանոնաւորապէս կը սկսին սեպտեմբեր 2ին, Բշ. օր։

Թոշակաւոր գիշերօթիկ աշակերտաց ընդունելութեան համար վարժարանս ունի երկու տեսակ պայման։—Պէտք է վճարել.

Ա. Միանուագ մուտք՝ 3 օսմ. ոսկի։ Տարեթոշակ 20 օսմ. ոսկի։ Արձակուրդի տուրք 1 օսմ. ոսկի։ Բոլոր ծախքը վարժարանիս վրայ են։

Բ. առանց մուտքի, 12 օսմանեան ոսկի տարեթոշակ եւ 1 ոսկի արձակուրդի տուրք, պայմանաւ սակայն որ աշակերտաց ծնողք հոգան իրենց զաւակաց զգեստի, կօշկի, կարկտանքի, դասագրոց եւ դպրոցական այլ պիտոյից, մահճակալի եւ անկողնոյ, ինչպէս նաեւ դեղօրէից ծախքը, իսկ վարժարանս կու տայ սնունդ, ուսում եւ կը հոգայ լուացքի, բժշկի եւ այլ ծախքերը։

Ցերեկեայ թոշակաւորները պարտին վճարել 6 օսմ. ոսկի։

Մանրամասն տեղեկութեանց համար, ծնողք կամ պաշտպանք կրնան դիմել Կ. Պոլիս, Պատրիարքարանը, կամ Կարին, վարժարանիս Տեսչութեան։— Յառաջիկայ տարի նոր ձրիավարժներ չպիտի ընդունուին. այդ մասին տեղի ունենալիք ո՛ եւ է դիմում առանց հետեւանքի պիտի մնայ։

ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ
Կարին 846 7—10

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ անտառներու, հանքերու եւ երկրագործական նախարարութեան մէքթուպճի Մէհմէտ պէյի եւ օգնականին՝ Նազմի պէյի։ Իւլայի երկրորդ աստիճան՝ ելմտական նախարարութեան ընդհանուր հաշուակալութեան քարտուղարներէն Պասրի պէյի, որ Հիճազի երկաթուղիին նպաստի յանձնաժողովին մէջ ալ կը պաշտօնավարէ։ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Արշիպեղագոսի կղզիներու նահանգին մարդահամարի տեսուչ Հիլմի էֆ.ի։

—Մարտինի գաւառին Տէֆթէրխանէի պաշտօնեայ անուանուեցաւ Հասան էֆ. որ զանազան տեղեր թափուի քարտուղարութեան պաշտօն վարած է։

—Արշիպեղագոսի կղզիներու նահանգին վերաքննիչ ատեանի պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Եսքիւպի նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ Ապտիւլլաթիֆ պէյ, որուն յաջորդեց Գոնիայի նահանգին վերաքննիչ ատեանին պատժական ճիւղին նախորդ նախագահ Րէշիտ պէյ։

—Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. պալատան քարտուղարներէն Էմին, Մէհմէտ ու Թէվֆիք պէյերու եւ երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Վասըֆ ու Սալիմ պէյերու եւ արձանագրիչ Նաիմ, Միւնիր ու Իզզէթ Լութֆի պէյերու։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ կայս. պալատան քարտուղարներէն Իսմայիլ Հագգը պէյի ու ծածկագրութեան քարտուղարներէն Իսաա պէյի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Տօլչէ Լէվանթէ Լինիէ շոգենաւային ընկերութեան Կ. Պոլսոյ տնօրէնին եւ Թաղապետութեան Դ. շրջանակին (Պէյկթաշ) առողջապահական քննիչներու նախագահ դէր–գնդապետ Մէհմէտ Ալի պէյի։

—Արծաթէ շքադրամ տրուեցաւ Թընդանօթարանի քննիչ յանձնաժողովին փոխնախագահ Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի։

—Իմթիազի արծաթ շքադրամ՝ Թաղապետութեան Դ. շրջանակին հանրային մաքրութեան (Թանզիֆաթ) տնօրէն Մէհմէտ էֆ.ի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ.— Իտալիոյ Թրիպունա լրագիրը, կ՚ըսէ Իգտամ, որ իտալական մամուլին մէջ կարեւոր դիրք մը ունի, եւ որ Պ. Քրիսբիի օրգանն էր, խօսելով Բալումպօ դէր-ծովակալին Կ. Պոլիս այցելելուն առթիւ թէ՛ Վեհ. Սուլթանին կողմէ եղած կայս. շնորհներուն եւ թէ օսմ. միջավայրերու մէջ եղած սիրալիր ընդունելութեանց վրայ, կ՚ըսէ թէ ասիկա մեծ համակրութեան արտայայտութիւն մըն է Իտալիոյ նկատմամբ որ մինչեւ հիմա բնաւ չէ խանգարուած օսմ. կառավարութեան հետ ի վաղուց անտի ունեցած բարեկամական յարաբերութիւնները եւ որ քաղաքական զանազան դէպքերու մէջ օսմ. կառավարութեան վեհապետական նուիրական իրաւունքները յարգած է։ Թրիպունա կը յարէ թէ երկու երկիրներուն միջեւ եղած բարեկամական յարաբերութիւնները որոնք մի միայն Վեհ. Սուլթանին բարձր կորովամտութեան արդիւնքն են, հետզհետէ աւելի մտերմական ու զօրաւոր հանգամանք մը ստացած են։

—Բալումպօ դէր–ծովակալը մասնաւորաբար շնորհակալութիւն մատուցած է՝ Վեհ. Սուլթանին կողմէ Ակօրտաք մարտանաւին արծաթէ գեղակերտ զարդանօթներ շնորհուելուն համար։

—Միջերկրականի իտալական նաւատորմինը որ Պէշիքքայի առջեւ կը գտնուի, երեքշաբթի օրը Իզմիրի նաւահանգիստը պիտի այցելէ։

—Հիւրասիրեալ Ահմէտ Ալի փաշա եւ կայս. միւս թիկնապահները որոնք մինչեւ Պէշիքքա Բալումպօ դէր–ծովակալին ընկերացած էին, երէկ առտու Կ. Պոլիս դարձան։ Բալումպօ դէր–ծովակալը խնդրեր է Ահմէտ Ալի փաշայէն որ իր երախտագիտութիւնները մատուցանէ յատ կայս. Փատիշահին՝ եղած կայս. մեծարանքներուն ու շնորհներուն համար, որոնց յիշատակը անմոռանալի պիտի մնայ։

ՆՈՐ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.—Վեհ. Սուլթանը, ասկէ առաջ, Խըրգայի Շէրիֆի արարողութեանց կայս. պալատ վերադառնալու պահուն, ճամբուն վրայ կարգ մը թափառաշրջիկ տղաք տեսած էր, որոնց մասին քննութիւն կատարուելով հաստատուած էր որ ապրուստ զուրկ են եւ անգործ կը թափառին։ Կայս. Իրատէի մը համաձայն, ատոնց մէկ մասը Թէրսանէին եւ մէկ մասն ալ Թոփխանէին ընդունուելով, Թէրսանէի մէջ այդ տղոցմէ նուագածուներու խումբ մը կազմուած եւ Թոփխանէի մէջ ալ արհեստներ սորվելով մինչեւ զինուորական աստիճաններ ալ ստացած են։ Վեհ. Սուլթանը նկատելով որ տակաւին այդ կարգի թափառական տղաք կան եւ չուզելով որ կարգ մը խղճալի տղաք թշուառութեան մէջ մնան, հրամայեց մասնաւոր հաստատութիւն մը հիմնել, ուր այդ տեսակ տղաք թէ՛ դաստիարակուին եւ թէ ուսում ու արհեստ սորվին. նաեւ հրամայեց որ Նախարարաց Խորհուրդը խնդիրը նկատողութեան առնելով առայժմ մասնաւոր տեղ մը վարձել տայ այդ նպատակին իրագործմանը համար, մինչեւ որ կառուցուի մասնաւոր շէնք մը որ 20–30,000 ոսկիի ծախքի մը կարօտ է, միանգամայն հարկ եղած կանոնագիրը եւ պաշտօնեաներուն պարտականութիւնները գծող հրահանգ մը պատրաստուելով տեղեկագրուի յատ կայս. Փատիշահին։ Նախարարաց Խորհուրդը, խորհրդակցութիւն կատարելէ ետքը, որոշեց հարկ եղածը ծանուցանել որոնց որ անկ է։ Մեծ–Եպարքոսը խելոյն գործադրեց այդ որոշումը։

ԽՌՈՎԱՐԱՐՆԵՐԸ.—Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազութիւնը ձերբակալման հրամանագիր մը հրատարակեց Ճէլալ Շէվգը անուն անձին նկատմամբ, որ իր ծննդավայրէն փախչելով Բարիզի խռովարարներուն միացած ըլլալուն համար իբրեւ ոճրագործ ամբաստանուած է եւ եղեռնադատ ատեանին առջեւ պիտի դատուի։ Պաշտօնագիրը կը ծանուցանէ դատական-ոստիկանական պաշտօնեաներուն՝ այդ անձը ձերբակալել ո՛ւր որ տեսնեն, եւ յանձնել նոյն ատեանին բանտը։

ՉԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ վարժարաններու ընդհանուր վերատեսչութիւնը ծանոյց ամէն կողմ թէ բժշկական վարժարանէն վկայական ու պաշտօնական արտօնագիր չունեցող անձերէն՝ բժշկութիւն ընողներէն վեց ոսկի տուգանք առնուի, դեղագործութիւն ընողներէն՝ երեք եւ վիրաբուժութիւն ընողներէն ալ երկու ոսկի։

ԱՆԱՏՈԼԸԻ երկաթուղիներու ընդհանուր Տնօրէնութիւնը մեզ կը հաղորդէ իր 35րդ շաբթուան հասոյթները։ Այդ միջոցին Հայտար Փաշա-Էնկիւրիի գծին (578 քիլոմէթր) իւրաքանչիւր քիլոմէթրի հասոյթն է՝ 14,944 ֆր. որ անցեալ տարիէն 3,123 աւելի է։ Նախորդ շաբաթներուն հասոյթն է 12,874՝ անցեալ տարիէն 1,874 աւելի։ Էսկիշէհր-Գոնիայի գիծ (445 քիլոմէթր) 5,059 ֆր. որ 1,543 ֆր. պակաս է անցեալ տարիէն։ Նախորդ շաբաթներու հասոյթն է 5,873, անցեալ տարիէն 1,508 ֆր. աւելի։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատան Բուպանեց պահականաւը, երէկ առտու, Սեվաստոբոլ ուղեւորեցաւ, ուրկէ հոս պիտի բերէ Կ. Պոլսոյ ռուս դեսպան Պ. Զինովիէվը։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ դեսպան իշխան Միրզա Ռիզա խան որ քանի մը օրէ ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով, բժիշկներու խորհուրդով, աւքի օրը, Մեծ Կղզի գնաց եւ հոն հաստատուեցաւ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Ֆէրտինանտ իշխանը որ քանի մը օրուան համար Չամ-Բորի գացած էր, երկուշաբթի Սոֆիա դարձաւ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.—Երեքշաբթի օրը Գահիրէի մէջ քոլէրայէ 20 դէպքեր ու 16 մահեր պատահեցան, Աղեքսանդրիոյ մէջ՝ 43 դէպք ու 35 մահ, Տիմիաթ՝ 13 դէպք ու 12 մահ, Սիւէզ՝ 3 դէպք, Ռոզէթ՝ 55 դէպք ու 50 մահ եւ միւս տեղեր՝ 1511 դէպք ու 1248 մահ։

—Առողջապահական վարչութեան վերջին վիճակագրութեանը նայելով, յուլիս 15էն 31 (Ն. Տ.) Եգիպտոսի մէջ քոլէրայէ 746 դէպքեր ու 618 մահեր պատահած են։ Օգոստոս 1էն 31, 7538 դէպքեր ու 5404 մահեր՝ համագումար 8283 դէպքեր ու 6022 մահեր։ Այդ գումարը սապէս կը բաժնուի.— Գահիրէի մէջ 991 դէպքեր ու 883 մահեր, Եգիպտոսի միւս ներքին մասերը՝ 7200 դէպքեր ու 5072 մահեր, Աղեքսանդրիոյ մէջ՝ 32 դէպքեր ու 21 մահեր. ծովեզերեայ միւս մասերն ալ 60 դէպքեր ու 46 մահեր։

—Աղեքսանդրիայէն առնուած լուրերու նայելով Բոռ-Սայիտէն ու Իսմայիլէն զատ քոլէրան ամէն կողմ ճարակած է՝ օրական հազարաւոր մահերու պատճառ ըլլալով։ Առողջապահական պաշտօնեաները թէեւ ամէն ջանք կ'ընեն հիւանդութեան առաջքը առնելու, սակայն բնիկ ժողովուրդը բնաւ չի համակերպիր առողջապահական կանոններու, որով մեծամեծ դժուարութիւններ կը ծագին։ Կ'ըսուի նաեւ թէ օտարականներէն շատերն ալ այդ անհամակերպութիւնը ցոյց կու տան։

—Հոտէյտայի ժամանումները Գամարանի մաքրանոցին մէջ քարանթինայի ենթարկելու համար հրաման տրուեցաւ նոյն տեղը։

—Օտեսայի մէջ երկրորդ անգամ պատահած ժանտախտի երեք կասկածելի դէպքերը երեք օր գաղտնի պահուեր են։ Բժշկական քննութեամբ հաստատուեր է ատոնց ժանտախտ ըլլալը։ Նորէն երեք դէպքեր ալ պատահեր են։ Առողջապահական խիստ միջոցներ ձեռք առնուած են։

—Առողջապահական Խորհուրդը նկատելով որ Եգիպտոսի մէջ քոլէրան հետզհետէ կը սաստկանայ, նորէն հրահանգ ղրկեց քարանթինայի բոլոր կայարանները որ մեծ ուշադրութեամբ գործեն եւ թէ թերացող պաշտօնեաները ծանր պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուին։

ՎԱՆԱՅ առողջապահական քննիչը տեղեկագրեր է թէ նահանգին կեդրոնին մէջ ամերիկացի տօքթ. Իշըր կանոնի ու գիտութեան անհամապատասխան պայմաններով հիւանդանոց մը հաստատած է, ուր կարգ մը հիւանդներու վրայ վիրաբուժական կարեւոր գործողութիւններ կատարելով մահերու պատճառ կ'ըլլայ։ Բժշկական քաղաքային Խորհուրդը, խնդիրը նկատողութեան առնելով, որոշեց որ կայս. կառավարութիւնը նոյն նահանգին կեդրոնին մէջ հարիւր անկողիննոց հիւանդանոց մը հաստատէ եւ ամերիկացի բժիշկին հիմնած հիւանդանոցը փակուի։ Այդ որոշումը հաղորդուեցաւ Ներքին գործոց Նախարարութեան եւ Վանայ կուսակալութեան։

ԱՏԱՆԱՅԻ նահանգին Ըսլահիէ գաւառակին նայիպ ու նախկին դատարանին նախագահ Ռիւշտի էֆ. եւ անդամներէն Հիւսէին Հիւսնի ու Պէքիր Սըտգը էֆ.ները դատաստանի պիտի ենթարկուին, բանտարկութեան ապօրէն որոշում մը տուած ըլլալնուն համար։

ՎԱՐՆԱՅԷՆ Կ. Պոլիս ժամանեցին հարիւր յիսուն իսլամ գաղթականներ։

ՊԱՑԱՋԻՏԻ գաւառին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ իրաւագիտական վարժարանին շրջանաւարտներէն Մէհմէտ Թէվֆիգ պէյ։

ՄՈՒՇԻ նախորդ կառավարիչ Հաճի Իսմայիլ փաշա Կ. Պոլիս ժամանեց։

ՊՐՈՒՍԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ Բէօթահեայի շուկային մէջ, երկուշաբթի գիշեր ժամ 4½էն, Բիւրնիչ խանէն հրդեհ ծագելով միայն այդ շէնքը այրեր է՝ մինչեւ ժամ 9½։ Տասը ձիեր այրեր են։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ կառավարութիւնը Էթուալ տը Ռումանի պատուանշանին առաջին կարգը տուաւ Բ. Դրան արտաքին թղթակցութեանց քարտուղար Նուրի պէյի, իրաւաբէտ խորհրդական Հագգը պէյի եւ առաջին թարգմանիչ Տավուտ էֆ.ի։ Քուրոն տը Ռումանի պատուանշանին առաջին կարգը՝ Բ. Դրան արտաքին թղթակցութեանց քաղաքական ճիւղին տնօրէն Սէֆէր էֆ.ի եւ արտաքին գործոց նախարարութեան առեւտրական գործոց տնօրէն Նիքոլաքի էֆ.ի։ Էթուալ տը Ռումանիի երկրորդ կարգը՝ Բ. Դրան Պէյլիկճիի առաջին օգնական Մունիր Իսմէթի պէյի։ Քուրոն տը Ռումանիի երկրորդ կարգը՝ Օտար Մամուլի գրաքննիչ Լուի Կրաթի էֆ.ի եւ երրորդ կարգը՝ Բ. Դրան խորհրդականներու սենեակին առաջին միւմէյյիզ Հրանտ պէյ Ապրոյի։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ.— Կրթական նախարարութեան արձանագրութեանց դիւանին տեսուչ ու քննիչ ժողովին անդամ Ալի Ղալիպ պէյ եւ նոյն ժողովին անդամ Վէհպի պէյ, երէկ, այցելութիւն տուին Յունաց Ս. Պատրիարքին։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ընդհանուր տնօրէնի օգնական Պ. Կասթոն Օպըլանօ որ արձակուրդով Բարիզ կը գտնուի, սեպտ. 2/15ին Կ. Պոլիս կը դառնայ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ.— Երէկ Անատոլէէն Կ. Պոլիս ժամանեցին 10,000 քիլէ ցորեն։ Աւքի օրը ծախուեցան 1500 քիլէ Իպրաիլ 10¾–11էն։ Գիները բարձրացած են սապէս.—Կակուղ ցորեն, տեսակին համաձայն, քիլէն 10–12½ ղրուշ, Լիպրայէն վար եւ կարծր ցորեն 29½–35 փարա։ Գարիի գիները ինկած են. առաջին տեսակը կ'արժէ 28–28½, միջակ՝ 27–27¼ եւ կէմլէյիկ՝ 24–25 փարա։

—Աւքի օրը 500 պարկ ալիւր ժամանեցին Սամսոնէն։ Ալիւրի գիներն են 61–73 ղրուշ, տեսակին համաձայն։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ.— Սոֆիայի մէջ ռումանական վարժարանին փակման իբրեւ փոխարինութիւն, Ռումանիոյ կրթական նախարարութիւնը Տոպրուճայի պուլկարական վարժարաններուն երեք օր պայմանաժամ տուած է, համակերպելու նոյն Նախարարութեան հրահանգներուն, եթէ չեն ուզեր փակուիլ։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութիւնը հրահանգ ստացաւ որ իտալացի Տալմօ յանձնակատարին անունով բերուած եղերդի (չիքօրէ) արմատին փոշիները, որոնք տապկուած խահուէի գոյնը ունին, միայն իբրեւ եղերդի փոշի ծախուելու համար արտօնուին, եւ ոչ թէ իբրեւ խահուէ։

ՄՈՒՏԱՆԻԱ-ՊՐՈՒՍԱՅԻ երկաթուղին, կիրակի օրը, կէսօրէն եաքը, Մուտանիայէն Պրուսա գացած ատեն, Բորկոլի մօտ կեցեր ու այնպէս մնացեր է. ուղեւորները սպասելով իրիկուան կառախումբով Պրուսա գացեր են։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ մէջ Մէհմէտ Ալի ու Սաթօ անուն երկու երիտասարդներ, երկուքն ալ գատաքիճէլի աշակերտ, երէկ առտու, լողանալու համար ծովը մտան, բայց լողալ չգիտնալով երկուքն ալ խեղդուեցան։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ մէջ, երէկ, 16 տարեկան Թուրք աղջիկ մը, տանը ջրհորէն ջուր քաշած ատեն, հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելով մէջը ինկաւ, բայց շուտով ազատուեցաւ։

ՆՐԳԱՀԱՆ Յարութիւն էֆ. Սինանեան նոր երկասիրութիւն մըն ալ աւելցուցած է իր երաժշտական հեղինակութիւններուն վրայ։ Ֆանճի մազուրքա ծանօթ երգահանին վերջին հրատարակութիւնն է, որ Բերայի մէջ կը ծախուի երաժշտական գործիքներու վաճառատունները։

SANTAL MIDY

Կ'իմանանք թէ շատ մը դեղագործներ զեղչ կ'ընեն Սանդալ Միտիի վաճառման վրայ։ Երիտասարդները թո՛ղ ականջ չդնեն այդ աժան դեղերուն, որոնք իրենց առողջութեան ու քսակին կը վնասեն, եթէ կ'ուզեն շուտով բժշկուիլ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքը այս առաւօտ Պատրիարքարան գնաց եւ կարգ մը ընթացիկ գործերով ու գրութիւններով զբաղեցաւ։

—Ինչպէս գրած էինք, Մայր եկեղեցիի նորոգութիւնը աչքէ անցընելու համար, մերթ ընդ մերթ պիտի այցելէ Սրմաքեշխանեան Մանուկ էֆ., նուիրատու բարերարին որդին։ Երէկ նոյն էֆէնտին Պատրիարքարան երթալով՝ Ս. Պատրիարքին յանձնեց կարեւոր գումար մը, իբրեւ մասնավճար։

—Պալաթի Թաղական Խորհուրդին եւ քարոզչին անհամաձայնութիւնը օրէ օր աւելի կը շեշտուի։ Կը հաւաստեն մեզ թէ քարոզիչ Վահրիճ վարդապետ, Պալաթի Թաղ. Խորհուրդին հետ վերջերս կռուի բռնուելով, ոստիկանութիւնն ալ միջամտած է։

—Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս եպիսկոպոս Յովակիմեան, վերջերս Պարտիզակէն Գուրտպելէն անցեր է, թեմական խնդիրներու կարգադրութեան համար։ Տ. Ստեփաննոս Սրբազան առաջնորդական մուգաթայի վերաբերեալ ընդարձակ գրութիւն մըն ալ ղրկեր է Պատրիարքարան, որուն կարգադրութիւնը յանձնուած է Տնտեսական Խորհուրդին։

—Թիֆլիզէն կը գրեն.—«Շատ ժամանակ չէ, որ Լուգանսկի մի յայտնի հայ հարուստ որդի, բաժանվելով մորից ու եղբօրից, տասնեակ հազարների հետ նետվեց մի անառակ աղջկայ գիրկը։ Կորաւ քամու բերած փողը եւ երիտասարդի վարմունքը շուտով մոռացվեց թէ՛ քաղաքացիների կողմից եւ թէ առ երես՝ որդուն խելագար յայտարարող մօր կողմից։ Բայց ահա առաջ եկաւ մի նոր երեւոյթ։ Վերջերս Նոր-Նախիջեւանի թափառական դարձած մի հայ քահանայի աղջիկ, ամիսներ մնալով Լուգանսկում իր փեսայի տանը, միախորհուրդ լինելով քրոջ աղջկան հետ, երկուսը միասին փախան անյայտացած մի Հրէայ ամուսնացած մարդու հետ։ Մի քանի օր յետոյ երեքն էլ ձերբակալվեցին Միլլերովօ կայարանում։ Քննութիւնից երեւաց հետեւեալը.— քահանայի դուստրը ամիսներ առաջ՝ իր փեսայի տանը, ամուսնացած քրոջ ներկայութեամբը, յարաբերութիւն սկսելով Հրէայի հետ, որը երթեւեկում էր, որպէս երաժշտութեան ուսուցիչ, սիրահարվում է ուսուցչի վրա։ Երեւոյթը գերում է նաեւ տանտիկնոջ խորթ աղջկան, որին դէպքից երեք օր առաջ ծնողքները Նոր-Նախիջեւան տանելով նշանախօսել էին մի հայ երիտասարդի հետ բանի կերպով։ Օրիորդները ձերբակալված միջոցին աղաղակում են ջրհոր ընկնել խեղդվելու համար, բայց ջրի սակաւութեան պատճառով ազատվեցին խեղդամահից։

«—Նահանգապետը թոյլատրեց զուիցերիական մի համալսարանի քիմիայի դոկտոր Գարեգին Բաստաւրմաճեանին բանալ Թիֆլիսում քիմիական լաբօրատօրիա՝ վերլուծելու համար ամէն տեսակ հանքային ջրեր, զանազան օրկանական իւղեր, նոյնպէս եւ համեմներ»։

—Բէօթահիայի Առաջն. Տեղապահ Մկրտիչ վարդապետ Աղաւնունի, նորէն նամակ մը գրելով Պատրիարքարան, Աֆիոն Գարահիսարի աղետալի հրդեհին առաջ բերած թշուառութիւնը կը նկարագրէ եւ նպաստ կը խնդրէ, մանաւանդ վերահաս ձմրան առթիւ, երբ հիւանդութիւնները եւ թշուառութիւնը աւելի անտանելի կացութեան մը պիտի մատնեն հրկիզեալ ժողովուրդը։

—Ս. Պատրիարք Հօր հրամանով՝ շրջաբերական մը կը պատրաստուի, ղրկուելու համար գաւառներու Առաջնորդներուն եւ Տեղապահներուն, հիմ ունենալով Վեհ. Սուլթանին Գահակալութեան տարեդարձին առթիւ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ Մայր եկեղեցիի մէջ խօսուած քարոզը եւ եղած բարեմաղթութիւնները։

—Ուսումնական Խորհուրդը, վաղը, պիտի գումարուի։ Տնտեսական Խորհուրդն ալ յառաջիկայ չորեքշաբթի նիստ պիտի գումարէ։

—Արմաշի Դպրեվանքին Փոխ-վանահայր Եղիշէ եպիսկոպոս Դուրեանի առաջարկութեամբ եւ Ս. Պատրիարքին հրամանով՝ հինգ ընծայացուներ սարկաւագութեան աստիճան պիտի ընդունին սեպտեմբեր 8ի կիրակի օրը։ Նաեւ ծայրագունութեան աստիճան պիտի տրուի Տ. Թորգոմ վարդապետի, որ վեց տարիէ ի վեր Դպրեվանքին մէջ կը ծառայէ։ Հինգ ընծայացուներն են Յովհաննէս Պապիկեան՝ Չէնկիլէրցի, Հայկ Դանիէլեան՝ Պոլսեցի, Արշաւիր Սահակեան՝ Շապին Գարահիսարցի, Անուշաւան Տ. Խորէնեան՝ Գուրտպելէնցի, Համայեակ Փիլաւճեան՝ Այնթապցի։

—Մինչեւ հիմա 36 աշակերտ ներկայացեր են, Կեդրոնական վարժարանը մտնելու համար, շրջանաւարտներու քննութենէն եաքը 10 աշակերտ ալ պիտի ներկայանան։

—Պրուսայի ազգայիններէն մէկ քանի անձեր 3385 ղրուշ հաւաքեր են մասնաւոր հանգանակութեամբ մը, ի նպաստ Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին։

—Սամսոնի Գաւառական Ժողովը գումարուելով Առաջնորդ Տ. Վանքեան Սրբազանի նախագահութեամբ, հինգ անդամներէ բաղկացած Քաղաքական Ժողով մը ընտրեր է։ Ընտրութեան տեղեկագիրը Պատրիարքարան ղրկուած է, հաստատութեան համար։

—Հայ աղջիկ մը սիրահարած ըլլալով յոյն երիտասարդի մը, Յունաց Պատրիարքարանին դիմեր է, օրթոտոքս կրօնը ընդունելու համար։ Յունաց Պատրիարքարանը, երէկ, յոյն քահանայի ընկերակցութեամբ, Ազգ. Պատրիարքարան ղրկեց աղջիկը, ուր իրեն տրուած խրատները անօգուտ եղան։ Աղջիկը անդրդուելի մնաց իր որոշման վրայ։

—Տնտեսական Խորհուրդը նորէն գիր մը ուղղելով Խասգիւղի Դալֆաեան որբանոցի Երանուհի մայրապետին, պահանջած է որ ասկէ առաջ իրմէ պահանջուած հաշուետումարները յարակից հաշուեցոյցներով իրեն ղրկուին 15 օրուան մէջ։ Տնտես. Խորհուրդը գրեց Պէօյիւքտէրէի Թաղ. Խորհուրդին, որպէս զի 1899էն ի վեր իր մատակարարութեան հաշիւները մատուցանէ Տնտեսական Խորհուրդին քննութեան։ Նոյնպէս գրուեցաւ Արմաշի Դպրեվանքի Խնամակալութեան, եւ Գաբակեօմրիւկի Աղքատախնամի մասին ինչ ինչ տեղեկութիւններ պահանջեց։ Տնտեսական Խորհուրդը Մայր եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդին նամակ մը գրելով, կարգ մը տեղեկութիւններ ուզեց հանգուցեալ Ալաճաճեան Մարտիրոսի եւ կողակցին՝ կտակով Մուշի Ս. Կարապետի վանքին յատկացուած կտակաբաժիններու մասին։ Նոյնպէս Տնտեսական Խորհուրդը Գուզկունճուքի Թաղ. Խորհրդոյ առաջարկութեան վրայ, եւ յանձնարարութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր, նկատողութեան առնելով Իճատիէի վարժարանին շէնքին ընդարձակման խնդիրը, այդ մասին հարկ եղած քննութիւնները կատարել եաքը հաստատելով այդ ընդարձակման անհրաժեշտ պէտքը, հարկ եղածը ի գործ դրած է։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՎԻԷՆՆԱ, 10 սեպտ. — Եգիպտոսի Խտիվը իրիկուան հոս ժամանեց Բարիզէն։

ԼՈՆՏՈՆ.—Պ. Չէմպրլէնի ու պոէր զօրավարներուն միջեւ կատարուած խորհրդակցութեանց վերաբերեալ պաշտօնական զեկոյց մը կը ծանուցանէ՝ թէ Պօէրները բազում պահանջումներ ըրեր են, ի մէջ այլոց՝ կատարեալ ներում ամէն անոնց, որոնք հակառակ անգլիական հպատակ ըլլալնուն, Պօէրներու կարգերուն մէջ կռուած են։ Վարժարաններու եւ դատարաններու մէջ միեւնոյն իրաւունքները պահանջած են անգլիական ու հոլանտական լեզուներուն համար։ Պ. Չէմպրլէն զարմացում յայտներ է այդ պահանջումներուն համար որոնց մէկ քանին նոյն իսկ բոլորովին կը հակասեն Պօէրներու անձնատուութեան պայմաններուն։ Պօթա պատասխաներ է թէ իրենք ամբողջութեամբ ընդունած են այդ պայմանները, արիւնահեղութիւնը դադրեցնելու նպատակով եւ վստահ ըլլալով Թագաւորին շնորհներուն վրայ։ Գաղթային նախարարը ըսեր է նաեւ թէ ինքնօրինութեան հաստատումը կախում պիտի ունենայ այն արագութենէն, որով պիտի անհետանայ վաղեմի թշնամութիւնը։

ԼԱ ՀԷ.—Պօէր զօրավարները Լոնտոնէն վերադարձան։

ՆԱՊՈԼԻ.—Վեզուվ լեռը գործունէութիւն մը ցոյց կու տայ. վտանգ չկայ։

ՔԱԹԱՆԻԱ.—Սթրոմպոլի մեծ գործունէութեան մէջ է. յաճախակի պայթումներ կը լսուին, որոնց կը հետեւին մուխեր, գրեթէ ամբողջ կղզին ծածկելով։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Յունիս 10էն ի վեր (Հ. Տ.) Օտեսայի մէջ ժանտախտի տասնեօթը կասկածելի դէպքեր պատահեցան։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 10 սեպտ.—Պ. Պ. Տրնի Բոշէն ու Լիւսիէն Միլվուա, ազգայնական երեսփոխաններ, ծանուցին արտաքին գործոց նախարար Պ. Տելքասէի թէ, Խորհրդարանին նստաշրջանը բացուելուն, հարցապնդում պիտի ընեն թէ Պետերսպուրկի դեսպան Մոնթէպէլլօ կոմսը եւ Պէռլինի դեսպան Նոայլի մարքիզը ինչ պատճառով հոս կանչուած են։

—Մոն-տը-Մարսանէն կը հեռագրեն թէ առտուն քանի մը տեղեր երկրաշարժի բաւական զօրաւոր ցնցումներ զգացուեր են։ Նիւթական վնաս չկայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Պ. Չէմպրլէնի եւ պոէր զօրավարներուն միջեւ կատարուած խորհրդակցութեանց վերաբերեալ Կապոյտ Տետրակը հրատարակուեցաւ։ Կը պարունակէ պոէր զօրավարներուն ըրած պահանջումները։ Պ. Չէմպրլէն պատասխաներ է թէ այդքան բազմաթիւ պահանջումներ զարմացում կը պատճառեն իրեն, եւ թէ չի կրնար վիճաբանութեան մտնել անոնց համար։ Գաղթային նախարարը յարեր է թէ կառավարութիւնը, առանց յանձնառութիւն մը ընելու, պիտի ջանայ նկատողութեան առնել զանոնք մինչեւ մէկ աստիճան։

ԲԱՐԻԶ.—Կ'ըսուի թէ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Տելքասէ ծանուցեր է Անգլիոյ կառավարութեան թէ կը փափաքի վերջնական լուծման մը յանգիլ Նիւ-Ֆաունտլէնտի խնդրին համար։ Նիժէրի վրայ ֆրանսական ու բրիտանական ստացուածքներու սահմաններուն գծումէն պիտի օգտուին, այդ երկու խնդիրները միասին կարգադրելու։

ԲԱՐԻԶ.—Ելմտական նախարար Պ. Ռուվիէ յայտարարած է թէ փոխառութիւն չպիտի ընէ, այլ կանոնի տակ պիտի առնէ ալքօլ ըմպելիներուն առանձնաշնորհումը։

—Հայիթիի Գրէթ-ա-Բիէռօ շոգենաւին հրամանատար Պ. Քիլլիք՝ շոգենաւին ընկղմած միջոցին խեղդուեր է։

ՀՌՈՄ.—Քաղաքական շրջանակներու մէջ համոզում գոյացած է թէ երբ Ֆրանսական Հանրապետութեան Նախագահը Հռոմ այցելէ, ուրիշ ո եւ է վեհապետէ աւելի սիրալիր ընդունելութիւն մը պիտի գտնէ, որովհետեւ ժողովուրդը շատ ֆրանսասէր է։

ՊԷՐԼԻՆ.—Քաղաքապետութեան Խորհուրդին անդամները, Վիրխով բրոֆէսէօրին մահուան առթիւ, այս առտու, արտասովոր գումարում մը ունեցան, եւ որոշեցին մեծանուն գիտունին յուղարկաւորութիւնը երեքշաբթի կատարել քաղաքապետութեան ծախքով, վասն զի Վիրխով Պէրլինի պատուակալ քաղաքացի էր։ Յուղարկաւորութեան թափօրը պիտի մեկնի քաղաքապետութեան պաշտօնատունէն։

— Վիլհէլմ կայսրը, Նախարարապետ ֆոն Պիւլով կոմսը եւ բոլոր նախարարները, ցաւակցական հեռագիրներ ուղղեցին Վիրխովի ընտանիքին, յայտարարելով որ ո՛րքան կը գնահատեն Բրոֆէսէօրին կողմէ գիտութեան մատուցուած ծառայութիւնները։ Յուղարկաւորութեան ատեն, Պէրլինի քաղաքապետը քաղաքին անունով պիտի բանախօսէ եւ Վալտէյէր բրոֆէսէօրն ալ իբրեւ ներկայացուցիչ համալսարանին։ Մեռելական կարգը պիտի կատարուի Շէօնէպէրկի Տասներկու Առաքեալներու եկեղեցին մէջ։ Գիտական բազմաթիւ ընկերութեանց պատուիրակութիւններ պիտի մասնակցին յուղարկաւորութեան թափօրին որ բոլոր փողոցներէն պիտի անցնի։ Կ'ըսուի թէ Վիրխով բրոֆէսէօրին, անցեալները պատահած արկածին հետեւանքով, ստացած վէրքը չէ աղէկցած։ Վիրխով ուշադրութեամբ հետեւեր է հիւանդութեան յառաջդիմութիւններուն եւ իր մտերիմ բարեկամներուն միշտ տեղեկութիւն հաղորդեր է՝ Ռէօնթկէնեան դրութեամբ լուսանկարներ առնելով։

—Աւասիկ այն հեռագիրը զոր Վիլհէլմ Բ. ուղղեց Վիրխովի այրիին.

«Ձեր ամուսնոյն մահը անկեղծ ցաւ պատճառեց ինծի. ձեզ ու ձերիններուն կը յայտնեմ իմ ամենաջերմ համակրութիւնս՝ այդ անհարկու փորձութեան համար։ Թո՛ղ Տէր Աստուած ձեզ մխիթարէ ձեր խոր վշտին մէջ. կը մաղթեմ որ մխիթարութիւն մը գտնէք այն մտածումին մէջ թէ անոր երախտագէտ Թագաւորը եւ ամբողջ քաղաքակիրթ աշխարհը կ'ողբան մեծ գիտունը, բրոֆէսէօրը ու բժիշկը, որուն աշխատութիւնները նոր շաւիղներ բացին գիտական բժշկութեան առջեւ։»

ՇԱՆՀԱՅ. — Երկար յապաղումներէ եաքը անգլօ-չինական առեւտրական դաշնագրութիւնը վերջապէս ստորագրուեցաւ։ Ներքին մաքսին տեղ որ ջնջուած է, ներածմանց մաքսերուն վրայ հարիւրին 7½ աւելցաւ։ Ներքին ջրերու նաւագնացութեան համար նոր կանոնագիրներ պատրաստուեցան։ Այդ դաշնագրութիւն կ'արգիլէ մորֆինի ներածումը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Կատարուած վիճակագրութենէ մը կ'երեւայ թէ Չին ունի 426 միլիոն բնակիչ, որոնց 8,500,000ը՝ Մանչուրիոյ մէջ, 2,580,000ը՝ Մոնկոլիոյ, 6,430,000ը՝ Թիպէթի եւ 1,200,000ը՝ չինական Թուրքեստանի մէջ։

—Լոնտոնի նոր Լորտ-Քաղաքապետը պիտի ըլլայ Սըր Մարքըս Սամուէլ։

—Օգոստոս ամսուն Անգլիոյ ներածումներն են 1010 միլիոն ֆր. որ 13 միլիոն պակաս է նախորդ տարուան նոյն ամսէն։ Արտածումներն են 607,500,000 ֆր. որ անցեալ տարուան նոյն ամսէն 2½ միլիոն աւելի է։

ՎԻԷՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Ի ԲԱՆԿԱԼԹԻ
46րդ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Վարժարանս հաստատուած է 1857ին. նպատակն է՝ աշակերտաց տալ կրօնական, բարոյական եւ գիտական կրթութիւն մը, որով կարող ըլլան յաջող ապագայ մը ունենալ, եւ իրենց անձին, ընտանեացը, հասարակութեան, օգտակար անդամներ ըլլալ։ Վարժարանի վարչութիւնը՝ Վիեննայի Մխիթարեանց ձեռքն է։ Ուսուցչական մարմինը (corps enseignant) որ կը բաղկանայ Միաբաններէ եւ վկայեալ արտաքին ուսուցիչներէ, պիտի կազմեն այս տարի 21 հոգի։ Ուսմանց ծրագիրն է՝ արդի երկրորդական դպրոցներու (école secondaire moderne) յատուկ յառաջագիրը, որ կը համապատասխանէ գերմանական ռէալական դպրոցին (Realschule) յառաջագրին. բայց ըստ կարի յարմարցուած է այս ծրագիրը միջավայրի պիտոյից։ Վարժարանիս կատարեալ ընթացքն աւարտող աշակերտները կրնան շատ դիւրութեամբ եւ առանց քննութեան Եւրոպայի ո եւ է բարձրագոյն վարժարանն յաճախել՝ ուսմունքը շարունակելու համար (ինչպէս ունինք աշակերտներ ի Վիեննա, Զուիցերիա եւ Գաղղիոյ քանի մը քաղաքները) եւ կամ կրնան վաճառականութեան ձեռնամուխ ըլլալ։ Աւանդուած լեզուներն են՝ Հայ. Տճկ. Գաղղ. Գերմ. եւ Անգլ. (վերջին տարին)։ Գաղղիերէն լեզուն գործնականապէս սորվելու համար, աշակերտները պարտաւորեալ են միշտ նոյն լեզուն խօսելու, եւ իրենց վրայ պիտի հսկեն երեք գաղղիացի Մարիստներ, զորոնք յատկապէս բերել տուաւ վարչութիւնս Բարիզէն։ Այս տարի, 4 պիտի ըլլայ անոնց թիւը։ Նոյնպէս գերմաներէնի համար՝ հին ուսուցիչներէն զատ, նոր մըն ալ բերել կու տայ այս տարի վարչութիւնս՝ Պերլինէն։ Ամէն ամիս ծնողաց կը ղրկուի համեմատական ամսացուցակ մը, որուն մէջ մանրամասն կը նշանակուի աշակերտին բարոյական եւ ուսուցչական վիճակը, իւրաքանչիւր դասերու մէջ առած նիշերը եւն.։ Վարժարանս կը գտնուի ընդարձակ ծառայից պարտէզի մը մէջ. ունի իր յատուկ բժիշկն ու իր դեղարանը։ 1902–1903 դպրոցական տարին պիտի սկսի Սեպտեմբեր 2/15 Բշ. օրը։ Դպրոցամուտի քննութիւնները պիտի կատարուին Օգոստոսի 30ին եւ 31ին, իսկ դասերը կը սկսին կանոնաւորապէս Երեքշ. օրը՝ Սեպտ. 3ին։ Հրատարակուած է վարժարանիս 4րդ տեղեկագիրը, եւ աշակերտք կրնան առնել զայն ամէն օր մինչեւ կէս օր։ Վարժարանիս նկատմամբ ընդարձակագոյն տեղեկութիւններ ուզողը, թող խնդրէ վարժարանի վարչութենէն՝ վարժարանիս ծրագիրը, եւ կամ դիմէ հետեւեալ հասցէին՝

Հ. ԳԱԲՐԻԷԼ Վ. ՄԷՆԷՎԻՇԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՓԱՆԿԱԼԹԻ
P. GABRIEL Dr. MÈNÈVICHIAN
Constantinople, Pancaldi
845 7—14

Յանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ էֆլիւէնցային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Բրոնսորֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։
ՏՈՔԹ. ՍԹԷՓՈՒԼԻՍ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 28 Օգոստոս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	31	28 ½
Ամէնէն բարձր գին	»	31	31
Ամէնէն վար գին	»	31	27
Ռումէլիի Երկաթուղի զօգ.	ֆր.	121	
Ամէնէն բարձր գին	»	121	75
Ամէնէն վար գին	»	120	87

ԲԱՑՈՒՄ 29 Օգոստոս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Գ.	Ք. Կ.	31	26 ½
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	120	75
Շիրքէթի Խայրիէ		27	60
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քուէտի Ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Սօս. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		2	70
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	45
» ժուիսանս		1	30
» պարտաթուղթ		496	50
Քարափ Կ. Պոլսոյ		495	—
Թրանսվալ		155	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		262	—
Լավրիոմ		75	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 10 Սեպտեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ		93	75
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		55	50
» » » Գ. բաց.		29	—
» » » Դ. զոց.		29	—
Օսմանեան Պանքա		13	25
Ռուսական 1890		—	—
Հիլլենական 5 %		41	—
» Մօնօբօլ		43	50
Պուլկարական 1888		94	—
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		109	—
Տօմինիալ		105	—
Թրանսվալ		6	25
Այտին երկաթուղի		14	—
Փոխառութիւն		25	35

ԲԱՐԻԶ, 10 Սեպտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	37
» » 3 ½ %		101	90
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	29	40
) զոց.	»	29	40
» » » Բ.	»	55	90
» » » Գ.	»	31	57
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	584	—
Օսմանիէ	»	490	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	124	50
Օսմ. մաքսատուն	»	—	—
Օսմ Ռէժի	»	344	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1092	—
Իտալական Ռանթ	»	103	—
Սպանիական արտաքին	»	85	37
Թրանսվալ	»	158	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	210
Դրամադեղչ	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 10 Սեպտեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239	70
Ռումէլի երկաթուղի	»	116	50
Օսմ. Ռէժի	»	321	—

ՊՐԻՒՍԷԼ, 10 Սեպտեմբեր

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		29	21
Ռումէլի երկաթուղի		123	50

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Վարժարանիս 27րդ տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ սեպտեմբերին։ Նոյն ամսոյ 2էն նոր աշակերտաց արձանագրութեան համար Տնօրէնը պատրաստ է ծնողաց այցելութիւնները ընդունելու վարժարանին մէջ։ 9էն սկսեալ կրնան ներկայանալ կարգափոխութեան համար վերաքննուելու իրաւունք ունեցող աշակերտները։ Գիշերօթիկներու ընդունելութիւնը, շէնքին վրայ եղած նորոգութեանց ու յաւելմանց պատճառաւ, միայն սեպտ. 17ին պիտի կրնայ տեղի ունենալ. իսկ դասախօսութիւնները պիտի վերսկսին հետեւեալ օրը, չորեքշաբթի, սեպտ. 18։

Սկիւտար — Հիմնադիր Տնօրէն
863 2—4 — Ռ. Յ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տքթ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ԳԱՐԵԶՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՑԱՐԿԸ
(Ճիշդ Չպուքճեանց դէմը)

Ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն՝ երաշխաւորեալ։

Թմրեցուցիչ դեղերու եւ ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

ԷՔՕԼ ՆԱՍԻՈՆԱԼ ՖՐԱՆՍԷԶ
ԱՂՋԿԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ (հիմնուած 1882ին)
Տնօրէնութեամբ ՏԻԿԻՆ ՏԸՎՈՅԻ ԵՒ ՇԱՖՆԵՐԻ
Բերայի ճիւղ (Նեմճէի փողոց 35)
Ցերեկօթիկ եւ կէս-գիշերօթիկ
Գանտիլլիի ճիւղ
Գիշերօթիկ եւ կէս-գիշերօթիկ

Գանտիլլիի վարժարանին վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ սեպտեմբեր 2/15ին, իսկ Բերայի վարժարանինը՝ սեպտեմբեր 9/22, երկուշաբթի օրը։ Երկու վարժարաններուն մէջ ալ խնամով կ'աւանդուին հայերէն, թուրքերէն, յունարէն, անգլիերէն, գերմաներէն, գծագրութիւն, երաժշտութիւն։ Դասական ուսումները պիտի դասախօսուին Ֆրանսական քոլէճի բարձրագոյն դասընթացքներու բրոֆէսէօրներուն կողմէ, Տիկին Տըվոյի յաջորդելով, որ Գանտիլլիի վարժարանին մէջ կը պաշտօնավարէ մասնաւորաբար։ Աշակերտուհիներու արձանագրութեանց ու տեղեկութեանց համար դիմել Բերա, Նէմճէի փողոց, թիւ 35, երկուշաբթի օրերը, իսկ Գանտիլլի, հինգշաբթի օրերը։ 4—30

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 687 ՄԻԼԻՈՆ Ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւններ կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարման դիւրութիւնք: Տեղեկութեանց համար դիմել առ Գ. Ֆ. ՀԷՐ, *ընդհանուր գործակալ*, Ինաճէթ *խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս:* 579

ՏՈՔԹ. ՆԻՔՕԼԱ ՎԱԼԻՆՈՍ

ԾՆՆԴԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Հիւանդներ կ'ընդունի ու կը դարմանէ իր մասնաւոր դարմանատան մէջ, Ղալաթիա, Թրամվային վրայ, Սանդգճըլար ճամբուն, Պարագոչ օթէլին դիմաց, լումաճիին խանութին վրայ, թիւ 97, ուր կը գտնուի ամէն օր առաւօտեան ժամ 3էն մինչեւ իրիկուան 11: Ջերմամիզութիւնը (պէլ սօղուգլուղը) թէ' նոր սկսած եւ թէ հինաւուրց միացած եւ անկէ ծագում առած հիւանդութիւնները ինչպէս դժուարամիզութիւնը, յաճախամիզութիւնը, ամորձիքներու ուռեցքը, միզանցքի նեղնալը, եւայլն, եւայլն կը դարմանէ բոլորովին նոր մեթոտով առանց ցաւ զգացնելու եւ քիչ ժամանակի մէջ: Անոնք որ կը թերհաւատին, առողջանալէ ետք ալ կրնան վճարել այցագինը:

Տոքթ. Վալինոս կատարեալ յաջողութեամբ կը բուժէ նաեւ մորթի հիւանդութիւնները: Անոնք որ այս կարգի հիւանդութիւններու ենթակայ են եւ յուսահատած, թող դիմեն յիշեալ բժշկին, ապահովապէս գոհ պիտի մնան:

Թ'Ի ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան դրամագլուխը 31 դեկտ. 1898ին

162, 924, 140 ֆրանք

Տարեկան եկամուտ, ապահովագրութիւններ և այլն 31 դեկտեմբեր 1898ին

29, 765, 473 ֆրանք

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումներ, կենսաթոշակ, եւն.

362, 858, 507 ֆրանք

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 բոլիսներ տուած է որոնք 58,680,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Գ. Ք. ԷՏՕՒԸՐՏՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյտանճըգ փողոց, Ալյօնճէնէ խան:

Միջնորդներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ:

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա, Մէյմէնէթլի խան:

ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԵԱՆ

ԱՄԷՆԷՆԱԶԴՈՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

Երիտասարդական զեղխութիւններէ առաջ եկած ջերմամիզութիւնն ու ամէն կարգի հոսումները եթէ անխնամ ձգուելով չի դարմանուին, սոսկալի հետեւութիւններ կ'ունենան և մինչեւ իսկ որդեծնութենէ կը զրկեն զմարդ: Թէ նոր սկսած և թէ հինցած ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԻՒՆՆ անվնաս կերպով ու հիմնապէս բուժելու համար ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ անուամբ դեղ մը հնարուած է որ բնաւ ստամոքսը չխանգարելով կարճ ժամանակի մէջ կատարելապէս կ'անհետացնէ հիւանդութիւնը, առանց հետք մը ձգելու:

Ջերմամիզութեան համար թէեւ շատ մը դեղեր կան, բայց անոնք ստամոքսը խանգարելէ և միզանցքն ու ամորձիքները ուռեցնելէ և հիւանդը յուսահատեցնելէ ուրիշ բանի չեն ծառայեր. մինչդեռ ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ բոլորովին զերծ է այս անպատեհութիւններէն: Աւելորդ անոնք որ այս կարգի ծածուկ հիւանդութեանց ենթակայ են ու չեն փութար այս գիտական մեթոտով պատրաստուած դեղը գնել, պարապ տեղը ժամավաճառ կ'ըլլան և ուղղակի կը փճացնեն իրենց առողջութիւնը:

Սանդալ Սալօլէ Էմմրին կը ծախուի մայրաքաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները: Զգուշացէք անուններու նմանութենէն. ԷՄՄՐԻ անունը փնտռեցէք:

Կը ծախուի նաեւ Ձաճի բաշը Բէազիտ պէյի, Սուլթան Համամ Մէզիթի, Լի'օս, Պօնթէրիօ դեղի մթերանոցներն ու Գաբու Քրիչիւքեան դեղարանը:

897 14-30

ՌՕՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղի ու շոգենաւի մէջ. ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելու դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով:

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	127,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 *տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս*	54,000,000 »

Ընդհանուր Տնօրէն
Ա. ՀԻՒՐԻՒԻՉ

Ընդհ. գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՈՐ ՐԷԲԷՆ

Ընդարձակ մանրամասնութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափին վրայ, Հին մաքսատան տեղը, գործակալութեան գրասենեակը: 524

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ: Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը ծանուցանելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կու տայ:

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած: Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ:

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ յառաջիկային արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահու աղբիւր մըն է:

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական տպանով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ ճամբա

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

Պահանջելու է ճշմարիտ անունը պարունակող պիտակով շիշեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով: 387

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1089	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէբօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անձէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսգօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միրատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սլէբօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաբօ	1713	Հումպէր	593	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտամօ	5540	Օծիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրագօ	1841	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասգօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսգօ	4582	Լէբանտօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Ալիէրօ շոգենաւը, նաւապետ Ռի Կամ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է:

Տայսօ շոգենաւը, նաւապետ Բիքըրին, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ ուղղակի Պոլիս գալու համար:

Դիմել առ գործակալը Ֆ. ՀԻԼՑ ԷՆՐԻՔՕՍ

Թիւ 23-24 *Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա* 377

ՏՈՔԹԷՕՐ Ե. ԱՐԱՊԵԱՆ

Ուսեալ ատամնաբոյժ Բարիզի

Բ ՍԻԹԷ տը Բէրա, թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ք. Ե.): Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դեղարան Նալբանտ: Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ:

Աղքատաց ձրի 490

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի Պորտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք:

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ռամսէզ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէֆթիս	2400
Թէպպը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասըրնի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւլէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, *Ճէյմս Սդրիթ Լիվրբուլ:*

ԸՆԴՀ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնեալ 1857ին Արքայական հրովարտակով, կեդրոնատեղի Ընկ. Բէշթա

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Վճարեալ գումարներ	Երաշխաւորութեան գումարներ	Ապահովագրեալ գումարներ
332 միլիոն ֆրանք	114 միլիոն ֆրանք	461, 3 ,390 ֆրանք

Սոյն Ընկերութիւնը կեանքի վրայ կ'ապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով և անմրցելի գիներով: Ապահովագրութիւն մահուան պարագային, շահաբաժնի մասնակցութեամբ և երաշխաւորուած տոկոսի սակերով: Ապահովագրութիւն օժիտներու և կենսաթոշակներու համար:

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան գրասենեակը Պոլիս, Կարնաքեան խան: Ընկերութեան մասին դիմել Օսմ. Կայս. Պանքայի

Ընդհանուր գործակալ ամբողջ Թուրքիոյ համար
ՈՐԴԻՔ ՆԻՍԻՄ ՊԱՐՆԱԹԱՆԻ

747 21—53

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1902 *Մայիս 25էն սկսեալ մինչեւ ցնոր անօրինութիւն*

Եւրոպական եզերքէն Կամուրջ

10 30 Պէպէք արնվ. գըչ. չէնկ. պէյլ. օրթ. պէշիք. գապաթաշ 20
10 40 Ա. Ր. Գավազ ենիմ. մէզպ. պէօյ. Թրպ. ենիք. միրկ. 39
10 45 Ենիք. սթէն. էմիրկ. ր.հիս. պէպ. արն. գըչ. օրթ. պշկ. 45
11 30 Սթէն. միրկ. ր. հիսար պէպէք արնվ. գըչ. օրթ. պէշիք. 22
11 40 Ենիմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. ենք. միրկ. պէշիքթաշ 38
12 — Պէյք. բշպ. ենք. սթն. էմիրկ. ր. հիսար պէպէք, արն. գըչ. օրթ. պշկ. 43
12 40 Ենմ. մէզք. պյքտ. Թրպ. ենք. միրկ. պշկ. 40
1 15 Արնվ. գըչ. օրթ պշկ գապթշ. 23
1 30 Սթն. միրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. գըչ. օրթ. պէշկ. 34
1 50 Ենմ. մզք. պյքտ. Թրպ. ենք. սթն. միրկ. պէշ. ուր. եւ կիր. ր.հիս. պէպք. արն. գըչ. օրթ. 37
2 40 Միրկ. ր. հիս. պէպ.արն. գըչ.օրթ.պշկ. 20
3 05 Ենմ. մէզք. պյքտ. Թրպ. ենք. սթէն. էմիրկ. պշկ. ուր. եւ կիր. Ր.հիս. պէպ. գըչ. օրթ. 32
3 50 Էմիրկ. ր. հիս. Պէպ. արն. գըչ. օրթ. պէշկ. 34
4 30 Ենմ. մզքպ. պէօյք. Թրպ. ենիք. սթն. միրկ. Ր. հիս. ա. ն. օրթ. պշկ. 40
4 45 Պէպէք արնվ. գըչ. օրթ. պշկ. գպթ. 37
6 — Ենմ. մզպ. պյքտ. Թրպ. ենք. միրկ. ր. հիս. արնվ. օրթք. պշկ. 39
6 — Պէպք. արն. գըչ. չնկլ. պէյլ. օրթ. պշկ. գապաթաշ բացի ուր. եւ կիր. 32
7 25 Ենմ. մզրպ. պյքտ. Թրպ. պէյք. ենք. սթէն. էմիրկ ր.հիս. պէպ. արնվ. գըչ. օրթ. պշկ. 20
9 30 Ենմ. մէզ. պէօյք. Թրպ. ենք. սթ. միրկ. ր. հիս. պէպէք Արնվ. գըչ. Օրթ. պէշկ. 38
9 35 Միրկ. ր.ա.հիս. պէպէք արն. գըչ. օրթ. պշկ. բացի ուր. եւ կիր.է 43
10 35 Ա. Ր. Գավազ ենմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. ենք. միրկ. ա. հիս. պէպ. արնվ. գըչ. օրթ. պշկ. ուր. եւ կիր. եէնի ահալլէէն 37
11 — Սթն. ր.հիսար պէպէք գըչ. պէյլ. օրթ. պէշկ. բացի ուր. եւ կիր.է 20

Ասիական եզերքէն Կամուրջ

11 05 Ա. ճիս. գնտ. վնք. չնկ. պէյլ. գզկ. պշկ. 34
11 10 Պէյզ. բշպ. չպգլ. գնտլ. ա. հիս. գանլ. պէշկ. ուր. եւ կիր. վնիք. չնկ. պէյլ. Գզկ. 23
11 50 Ա. հիսար գնտ. պէպէք վնք. չնկ. պէյլ. գզկ. պշկ. 32
12 30 Պէյզ. բշպհ. չպգ. գնլ. ա. հիսար գնտ. պշկ. ուր. եւ կիր. վնք. չնկ. պէյլ. գզկ. 44
1 — Ա. հիսար գնա. վնք. չնկ. պէյլ. գզկ. 39
1 — Ենմ. մէզք. պէօյք. քրճպ. Թրպ. պէյզգ. բշպ. չպգլ. գնլ. ա. հիսար գնտ. օրթ. պէշկ. ուր. եւ կիր. վնք. չնկ. պէյլ. գզկն. 46
2 05 Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չէնկ. պէյլ. գզկ. պշկ. գպթ. 38
2 05 Ր. Ա. գզգ. ենիմ. մէզք. պէօյքտ. Պէյզ. բշպհ. չպք. գանլ. ա. հիս. գնտ. պշկթ. 45
3 20 Ա. հիս. գնտ. վնք. չնկ.պէյլ. գզկ. պշկ. գապաթաշ 43
4 15 Պէյզ. բշպհ. չպգլ. գանլ. ա.հիս. գնտ. վնիք. չնկ. պէյլ. 44
5 15 Պէյլ. գզկ. սկիւտ. պշկ. 13
8 05 Գնլ. միրկ. ա. հիսար գնտ. վնք. չնկ. պէյլ. գզկ. գպթ. 22
8 15 Ր. Ա. գզգ. մէզպ. պոյք. Թրպ. պէյզ. բշպ. չպգլ. գանլ. ա. հիս. գնտլ. վնիք. չնկլ. պէյլ. գուզկ. պէշկ: 46
10 35 Ա. հիսար արնավուտքէօյ 44
10 15 Պէյզ. ենք. գանլ. ա. հիս. գնտ. չնկլ. պէյլ. գզկ. սկտ. 45
11 — Վնք. արն. պէպէք բացի ուր. եւ կիր.է 34

Կամուրջէն Եւրոպական եզերք

12 — Գպթշ. պէշկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպէք ր. հիսար միրկ. սթն. ենք. Թրպ. պէօյք. մէզպ. ենմ. 37
12 30 Պէշկ. օրթ. արնվ. պէպէք ր. հիսար բացի ուրբաթ եւ կիրակիէ 34
12 40 Պէշկ. օրթ. գըչ. արնվ. 23
1 10 Պէշկ. օրթ. արնվ. պէպ. ր. հիսար միրկ. ենք. Թրպ. պյքտ. մզք. ենմ. 32
1 35 Պէշկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպէք ր.հիսար միրկ. բացի ուրբաթ եւ կիրակիէ 20
2 30 Պէշկ. օրթ. արնվ. ր. հիս. միրկ. սթէն. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենմ. 40
2 55 Պէշկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպէք միրկ. բացի ուրբաթ եւ կիրակիէ 24
4 — Պէշկ օրթ. արնվ. ր. հիսար միրկ. ենք. Թրպ. պէօյք. մզպ. ենմ. 39
4 15 Գպթ. պէշկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպ. 37
5 15 Պէշկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպէք բացի ուրբաթ եւ կիրակիէ 32
6 — Գպթ. պէշկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպէք ր. հիս. միրկ. սթն. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ. ր. ա. գավազ 46
6 40 Գպթ. պէշկ. գզկ. օրթ. պէյլ. չնկ. գըչ. արն. պէպէք գնտ. ա. հիսար Գնլճ. միրկ. 22
7 30 Պշկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպ ք ր. հիսար միրկէն ենիքէօյ պէյքօզ Թրպ. պէօյք. մէզք. ենիմ. 38
8 30 Գապ. պշկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպէք ա.ր.հիս. միրկ. բացի ուրբ. եւ կիրակիէ 43
9 — Պէշկ. միրկ. սթն. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ. ա. ր. գավազ. ուրբաթ եւ կիրակի օրթ. գըչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. 37
9 55 Պէշկ. օրթ. արնվ. պէպ. ր. հիս. միրկ. սթն. բացի ուր. եւ կիրակիէ 20
10 — Ենք. Թրպ. պէօյք. մզք. ենմ. ուրբաթ եւ կիրակի օրերը պէշկ. օրթ. գըչ. արնվ. Պէպ. ր. հիս. միրկ. 40
10 35 Պշկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպ. գնտ. ա. ր. հիսար միրկ. գնլճ. սթն. ենք. բշպ. պէյզօզ բացի ուրբաթ եւ կիրակիէ 23
10 45 Միրկ. սթէն. ենիք. Թրպ. պէօյք. մզրպ. ենմ. ուրբաթ եւ կիրակի պէշկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպէք ր. հիսար 46
11 05 Պէշկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպէք ր. հիս. միրկ. ենիք. 43
11 40 Ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ. ուր. եւ կիրակի ր. հիսար 38
11 45 Պշկ. Օրթ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. սթէն. ենիք. 45
12 05 Պէշկ. օրթ. գըչ արնվ. պէպ. 22

Կամուրջէն ասիական եզերք

12 15 Պէշկ. գզկ. պէյլ. չէնկլ, վնք. գնտ. ա. հիսար գնլճ. չպգլ. բշպհ. պէյզօզ մզպ. ր. ա. գավազ 45
12 20 Օրթ. ա. հիսար բացի ուր. եւ կիր.է 39
1 [illegible]0 Էշկ. պէյլ. չնկ. գնտ. ա. հիսար բացի ուրբաթ եւ կիրակիէ 38
2 45 Գպթ. սկտ. գզկն. պէյլ. չէնկ. վնիք. գնտլ. ա. հիս. գանլ. չպգ. բշպ. պէյզօզ ուրբաթ եւ կիրակի ժամ 3ին պէյքօզ հաղորդակցելով Թրպ. պէյք. մզպ. ենմ. 44
5 — Գպթ. պէշկ. գզկ. պէյլ. չնկ. վնք. գնտ. ա. հիս. գնլճ. չպք. բշպհ. պէօյք. Թրպ. մզպ. ենմ. 20
8 45 Պէշք. գզկն. պէյլ. չնկլ. վնիք. գնտլ. Ա. հիս. գնլ. չպք. բշպ. պյքզ. 45
10 10 Գպթ. պէշկ. գզկ. պէյլ. չնկլ. վնիք. բացի ուրբաթ եւ կիրակիէ 34
10 25 Պէշկ. գնտլ. Ա. հիս. գանլճ. չպգլ. բշպհ. պէյզ. քրճպ. մզրպ. Ր.Ա. գավազ ուրբաթ եւ կիրակի պէյլ. չնկլ. վնք. 39
10 50 Գպթ. պէշկ. գզկ. պէյլ. չէնկ. վնք. գնտ. ա. ր. հիս. պէպէք բացի ուր. եւ կիր.է 32
11 30 Պէշ. գնտլ. ա. հիս. գնլճ. բշպ. պէյզօզ ուրբաթ եւ կիրակի պէյլ. չնկ. վնիք. 44
11 55 Պշկ. գզկ. պէյլ. չնկ. վնիք. գնտ. ա. հիսար 34
12 1 Սկտ. գզկն. չէնկ. արնվ. 20

Զիկ զակ շոգենաւերու երթեւեկութիւնք

Վոսփորէն

6 05 Պէյզ. ենիք. գնլճ. միրկ. ր. ա. հիսար գնտլ. պէպէք արնվ. գըչ. չնկ. պէյլ. օրթ. գզկ. պէշկ. սկտ. 23

Կամուրջէն

1 50 Գպթ. պէշկ. գզկ. օրթ. պէյլ. չնկ. գըչ. արնվ. պէպէք գնտ. ա. ր. հիսար 43
3 25 Գպթշ. պէշ. սկտ. գզկ. օրթ. պէյլ. չէնկ. գըչ. արնվ. պէպ. գնտ. ա.ր.հիս. միրկ. գնլճ. սթն. ենիք. բշպ. պէյզ. 23
9 15 Պշկ. գզգ. օրթ. պէյլ. չէնկ. գըչ. արնվ. գնտ. ա. հիսար 44

Ուրբաթ եւ կիրակի օրեր

Կամուրջէն

2 — Պէշկ. ենք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենմ.
5 15 Էշկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպէք ր. հիսար միրկ. ենք. Թրպ. պէյքտ. մզպ. ենմ.
7 — Պէշկ. արնվ. միրկ. ենք. Թրպ. պէյքտ. մզպ. ենիմահ.
8 15 Պէշկ. օրթ. արնվ. պէպէք ա. հիս. միրկ. ենք. Թրպ. պէյքտ. մզպ. ենմ.

Վոսփորէն

3 45 Ենմ. մզպ. պէյքտ. Թրպ. պէյք. բշպ. չպք. գնլճ ա. հիսար գնտ. վնք. չնկլ. պէյլ.
8 45 Ենմ. մզպ. պէյքտ. Թրպ. ենիք. միրկ. ր. հիսար պէպէք արնվ. գըչ. օրթ. պէշկ.
10 15 Մզպ. պէյքտ. Թրպ. ենք. միրկ. պէշկ.
10 30 Մզպ. պէյքտ. Թրպ. պէյք. բշպ. չպգլ. գնլճ. ա. հիսար գնտ. վնիք. չնկլ. պէյլ. գզկ. սկիւտար
11 30 Մզպ. պէյքտ. Թրպ. ենիք. արնվ. գպթշ.
11 40 Ուղղակի Պէշիկթաշ Արնավուտքէօյէն

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Գշ. 27/9 *Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի:*
Դշ. 28/10 *Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիաէն (Բորդ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ).*
Եշ. 29/11 *Սէվաստաբոլ ժամը 1[illegible]ին միջօրէէն առաջ:*
Ուր. 30/12 *Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ.*
Շբ. 31/13 *Տարտանէլ, Այնօրօզ, Սելանիկ, Իզմիր, Քիոս, Թարապուլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բորդ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի:*

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅՆԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Սեպտ. 11ին Միճէկէի, Պաթում և Թէօտոսիա:
» 15ին Պիրինի Անտ. եզերքէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Սեպտ. 11ին Միճէկէի, *ուղ.* [illegible]
» 16ին Պիրինի, *ուղ. Մարսիլիա:*

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար:

Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Բ. կարգ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Կէֆերօղլու փողոց. 516 Թ. ՌՈՅՈՒԼ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքդօրիան	10500	Ֆլավիա	3500
Առմէնեան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէնդրիան	10500	Արրժէըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պոստոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ծալէրնիան	3700	Մինծօ	900
Վավօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ծապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 *Մաքսատան Հին տեղը*

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէռնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ուրանի	7269	Շէրպուրկ	1614

Վէրիա շոգենաւը, նաւապետ Բէյնէր, ընդհանուր վաճառքով Լիվրբուլէն հոս հասաւ:

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթլի խան, թիւ 6, 7 8 Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց: 255

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ